

Strategii pentru consolidarea cooperării multidisciplinare în ceea ce privește identificarea, referirea, asistența și protecția victimelor infracțiunilor

CEPOV

Finanțat de
Uniunea Europeană

2024

AUTORI

Paul Pop, Conf. univ., Facultatea de Drept, Universitatea din București, România

Silvia Antoaneta Berbec, Avocat în Baroul București, Președintele Asociației Pro Refugiu, România

Gabriela Denisa Ionescu, Psiholog, Asociația Pro Refugiu, România

Smaranda Witec, Lector univ., Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București

Patrizio Gonnella, Profesor de Filosofie și Sociologie a Dreptului, Università Roma Tre, Italia

Federica Borlizzi, Doctor în Sociologie a Dreptului, Università Roma Tre, Italia

Fabi Fugazza, Avocat și Co-Director Executiv la Coaliția Italiană pentru Libertăți și Drepturi Civile

Ruth Nordström, Expert juridic la Scandinavian Human Rights Lawyers

Rebecca Ahlstrand, Expert juridic la Scandinavian Human Rights Lawyers

Natalia Chakroun, Expert juridic la Solwodi Deutschland e.V.

Anne Derksen, Expert în comunicare, Șef al departamentului de programe internaționale la SOLWODI Deutschland e.V.

Hasmik Manukyan, Manager de proiect la SOLWODI Deutschland e.V.

Această publicație a fost finanțată de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin autorilor și nu le reflectă neapărat pe cele ale Uniunii Europene. Nici Uniunea Europeană, nici Comisia Europeană-Programul Justiție nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

CUPRINS

PREAMBUL _____	Pagina 1
CAPITOLUL 1 - MECANISMUL PENTRU IDENTIFICAREA, REFERIREA ȘI ASISTENȚA VICTIMELOR INFRAȚIUNILOR _____	Pagina 2
CAPITOLUL 2 - PREGĂTIREA PENTRU A LUCRA CU VICTIMELE INFRAȚIUNILOR, ÎNȚELEGEREA „VULNERABILITĂȚII”, COMUNICAREA LUÂND ÎN CONSIDERARE TRAUMA ȘI GENUL _____	Pagina 13
CAPITOLUL 3 - PROTEJAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL ALE VICTIMELOR _____	Pagina 20
CAPITOLUL 4 - ÎNREGISTRAREA DATELOR DEZAGREGATE DESPRE VICTIMELE INFRAȚIUNILOR _____	Pagina 25
CAPITOLUL 5 - ACORDURI PRIVIND SCHIMBUL DE DATE _____	Pagina 38

PREAMBUL

Publicația a fost scrisă în cadrul proiectului Addressing the gap in multidisciplinary cooperation to enhance protection of victims' rights, 101148912 — CEPOV — JUST-2023-JACC-EJUSTICE, coordonat de Asociația Pro Refugiu (România) în parteneriat cu Facultatea de Drept a Universității din București (România), Coaliția Italiană pentru Libertăți și Drepturi Civile, Universitatea Roma Tre (Italia), Scandinavian Human Rights Lawyers (Suedia), Solwodi (Germania).

Scopul acestei publicații este de a oferi îndrumări cu privire la procedurile care trebuie urmate de organizațiile și instituțiile care au responsabilități în identificarea, referirea și asistența victimelor infracțiunilor, precum și cele care au competențe specifice pe parcursul procedurilor de judecată. Pentru a ajuta cel mai bine victimele infracțiunilor, o abordare axată pe victimă este esențială, nu numai că victimele se simt mai bine și se recuperează mai repede, dar și sistemele de justiție beneficiază, în special printr-o mai bună participare a victimei pe parcursul procedurilor. Directiva UE privind Drepturile Victimelor¹ stabilește standarde minime privind drepturile, asistența și protecția victimelor infracțiunilor și se asigură că persoanele care au fost victime ale infracțiunilor sunt recunoscute și tratate cu respect. De asemenea, ei trebuie să beneficieze de protecție adecvată, asistență și acces la justiție. Cu toate acestea, în practică, există încă obstacole în implementarea mecanismelor de identificare, îndrumare și asistență a victimelor infracțiunilor, din cauza lipsei politicilor și procedurilor bine concepute, a cooperării insuficiente între părțile interesate, a absenței educației profesionale privind nevoile victimelor și disponibilitatea unor servicii de asistență personalizate pentru diferite categorii de victime. În fiecare țară, este important să existe servicii complete de asistență a victimelor care vizează victimele infracțiunilor, alături de servicii specializate adaptate victimelor unor tipuri specifice de infracțiuni. Întrucât victimele sunt eterogene în ceea ce privește nevoile și reacțiile lor la infracțiuni, este relevant să fie disponibile servicii pentru toate infracțiunile care să poată oferi asistență victimelor cu „nevoi generale”, iar aceste servicii să colaboreze în continuare cu cele care asigură o asistență personalizată, bazată pe anumite infracțiuni. În multe țări, există diverse instituții și organizații și poate fi extrem de dificil pentru specialiștii care intră în contact cu victimele și pentru victimele înseși să identifice părțile interesate cele mai potrivite care ar trebui să ofere asistență. Existența unor servicii de asistență cu informații despre toate infracțiunile și o rețea bine stabilită, cu competențe clare, de asemenea, pentru a redirecționa victimele către servicii specializate, îi scutește pe oameni de a pierde timp prețios pentru a căuta ei înșiși cele mai potrivite servicii.

¹Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a standardelor minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor infracțiunilor și care înlocuiește Decizia-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1421925131614&uri=CELEX:32012L0029>

CAPITOLUL 1

MECANISMUL PENTRU IDENTIFICAREA, REFERIREA ȘI ASISTENȚA VICTIMELOR INFRAȚIUNILOR

Acest capitol este menit să ofere orientări practice cu privire la motivul și modul de elaborare a mecanismelor pentru identificarea, referirea și asistența victimelor infracțiunilor, luând în considerare participanții cheie și competențele și rolurile specifice. Scopul acestor mecanisme este de a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale victimelor.

Definiția mecanismului

UE a stabilit standarde complexe privind drepturile fundamentale pentru a sprijini și proteja victimele infracțiunilor. În Uniunea Europeană (UE), mecanismele de identificare, îndrumare și asistență a victimelor sunt susținute de o legislație generală care stabilește standarde minime pentru toate victimele. [Directiva privind Drepturile Victimelor](#)² stabilește standarde minime privind drepturile, asistența și protecția victimelor infracțiunilor și se asigură că persoanele care au fost victime ale infracțiunilor sunt recunoscute și tratate cu respect. De asemenea, acestea trebuie să beneficieze de protecție adecvată, asistență și acces la justiție, asigurând acces egal la servicii în toate Statele Membre. Directiva subliniază importanța mecanismelor care să includă și să protejeze toate persoanele afectate de infracțiuni, fără a se evidenția anumite grupuri de victime.

Directiva privind Drepturile Victimelor facilitează accesul victimelor la justiție obligând Statele Membre să furnizeze informații cu privire la proceduri și să sprijine și să protejeze victimele în conformitate cu nevoile lor individuale. Victimele au, de exemplu, dreptul de a fi audiate în timpul procedurilor penale și de a furniza probe, dreptul de a avea acces la asistență juridică atunci când participă la proceduri penale în calitate de părți și dreptul la o decizie cu privire la despăgubiri din partea infractorului. Pentru a consolida și mai mult drepturile victimelor³, Comisia a adoptat o propunere de modificare a Directivei privind Drepturile Victimelor⁴, care urmărește să ofere victimelor informații, asistență și

²Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei cadru 2001/220/JAI a Consiliului, disponibilă la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1421925131614&uri=CELEX:32012L0029>

³În 2022, Comisia a adoptat [evaluarea Directivei privind Drepturile Victimelor](#). Aceasta arată că în ultimii zece ani, directiva a contribuit la îmbunătățirea vieții victimelor. Cu toate acestea, există situații în care nu toate victimele se pot baza pe deplin pe drepturile lor din cauza lipsei de precizie în redactarea unora dintre drepturile din Directivă. Au fost identificate deficiențe în legătură cu cele cinci drepturi principale. În plus, în unele State Membre, progresele au fost lente în furnizarea de servicii de asistență, raportarea infracțiunilor și asigurarea faptului că toate victimele pot beneficia de măsuri de protecție și au la dispoziție căi de atac judiciare eficiente pentru a contesta măsurile de protecție a acestora de victimizarea secundară și repetată. FRA (2023), *Susținerea drepturilor victimelor: servicii de asistență, raportare și protecție* <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/victims-rights>

⁴Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Protecție juridică eficientă și acces la justiție / Raport anual 2023 privind aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE, disponibil la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0786>

protecție mai bună prin, de exemplu, accesul la justiție electronică și să le permită să participe mai eficient la procedurile penale.

Un mecanism de identificare, referire și asistență a victimelor infracțiunilor este un sistem coordonat menit să se asigure că victimele sunt recunoscute, conectate la servicii adecvate și li se oferă asistență completă. Astfel de mecanisme sunt concepute pentru a fi incluzive și pentru a deservi toate victimele, indiferent de natura infracțiunii, mediului sau vulnerabilității. Aceste sisteme trebuie să funcționeze fără discriminare și să fie adaptabile la nevoile diverse ale victimelor.

Chiar dacă Directiva UE privind Drepturile Victimelor este un instrument important pentru asigurarea protecției drepturilor victimelor, este încă nevoie de îmbunătățiri, mai ales atunci când alte legi sunt prioritare. Un exemplu de astfel de caz sunt evoluțiile legate de migrația ilegală și restricțiile de migrație în statele membre ale UE. Aceste schimbări au introdus noi provocări pentru victimele traficului de persoane și ale altor infracțiuni.

Politica actuală a UE în materie de migrație pune controlul imigrației înaintea drepturilor și nevoilor oamenilor. Prin urmare, este cu atât mai important să se consolideze drepturile victimelor infracțiunilor și ale traficului de persoane și să le protejeze împotriva discriminării prin reformarea Directivei privind Drepturile Victimelor. Cu toate acestea, apare un paradox atunci când drepturile victimelor sunt juxtapuse cu politica de migrație a UE: controlul imigrației este prioritizat față de drepturile și nevoile unei persoane. A nu avea forme legale sau a avea un statut de rezident nesigur îi face pe oameni susceptibili la maltratare, abuz și forme severe de exploatare, inclusiv traficul de persoane și munca forțată. Atunci când statutul de migrant se intersectează cu alte forme de discriminare, inclusiv de gen, origine etnică sau socială, orientare sexuală sau identitate de gen și handicap, abuzul este exacerbă. Abuzul poate rezulta și din acțiunile autorităților publice (de exemplu, poliția, polițiștii de frontieră, personalul din centrele de detenție pentru imigranți).

Participanții implicați în mecanism

Mecanismul de identificare, îndrumare și asistență a victimelor se bazează pe o rețea de colaborare a părților interesate. Fiecare participant implicat joacă un rol distinct, contribuind la procesul general care asigură că victimele primesc asistență adecvată și în timp util.

1. Părțile interesate care identifică victimele infracțiunilor:

Acestea sunt primele puncte de contact pentru victime, responsabile pentru recunoașterea semnelor de victimizare și inițierea procesului de îndrumare:

- **Autorități de aplicare a legii:** Poliția și alte organe de aplicare a legii sunt adesea primii respondenți la infracțiuni. Rolul lor implică identificarea victimelor în timpul anchetelor penale sau situațiilor de urgență și asigurarea siguranței lor imediate. De asemenea, aceștia documentează infracțiunea și oferă îndrumări necesare către serviciile de asistență.

În întreaga UE, poliția este principalul punct de contact pentru victimele infracțiunilor. Poliția are unități specializate pentru protecția victimelor care evaluează nevoile victimelor imediat după un incident. Mai mult, în majoritatea statelor membre,

poliția este instruită să identifice victimele vulnerabile, cum ar fi copiii sau victimele violenței domestice, și să le îndrume către servicii specializate.

În general, poliția este primul contact al victimei după o infracțiune și pentru majoritatea oamenilor, aceasta va fi prima dată când aud despre serviciile de asistență pentru victime și gama de asistență disponibilă. Poliția are un rol cheie în îndrumarea victimelor către serviciul de asistență relevant. Îndrumarea trebuie efectuată într-o manieră respectuoasă, ținând cont de eventualele efecte pe care le-a avut infracțiunea asupra victimei, oferind în același timp informații despre existența, accesibilitatea și necesitatea serviciilor de asistență pentru victime.⁵

- **Specialiști din domeniul sănătății:** Personalul medical, cum ar fi medicii și asistentele, întâlnesc frecvent victime ale unor traume fizice sau psihologice. Aceștia sunt instruiți să identifice victimele care ar putea avea nevoie de asistență suplimentară dincolo de asistența medicală și le pot îndruma către servicii specializate.

Medicii, asistentele și paramedicii din țările UE joacă adesea un rol esențial în identificarea victimelor infracțiunilor. Personalul din domeniul sănătății este mandatat de către organele de aplicare a legii să raporteze cazurile în care suspectează abuz, în special cele care implică minori sau violență domestică. Majoritatea Statelor Membre oferă specialiștilor din domeniul sănătății o pregătire specială pentru a recunoaște semnele de trafic de persoane sau de violență și pentru a raporta autorităților cazurile suspecte.

- **Servicii de asistență socială:** Asistenții sociali și agențiile de asistență socială interacționează cu persoanele aflate în situații vulnerabile și pot identifica victimele infracțiunilor prin serviciile lor de rutină. Ei sunt instruiți să recunoască semnele de abuz, neglijare sau exploatare și să îndrume victimele către rețelele de asistență adecvate.

Aceste părți interesate sunt esențiale pentru identificarea victimelor infracțiunilor, în special a celor din comunitățile marginalizate. Asistenții sociali și agențiile de asistență socială, ca parte a acestor servicii, sunt adesea primul punct de contact pentru persoanele aflate în situații vulnerabile. Prin pregătirea lor, aceștia sunt calificați în identificarea semnelor de victimizare, chiar și în cazurile în care persoanele nu se pot autoidentifica ca victime. Prin construirea relațiilor și stabilirea încrederii, serviciile de asistență socială oferă victimelor un spațiu sigur pentru a căuta ajutor. Ele oferă asistență personalizată prin conectarea victimelor la resurse adecvate, asigurând accesul la asistență emoțională, juridică și practică. Prin eforturi coordonate, aceste servicii nu numai că răspund nevoilor imediate, ci și sprijină recuperarea și reintegrarea pe termen lung a victimelor, acționând ca o punte între victime și rețeaua mai amplă de asistență și protecție din UE.

- **Organizații comunitare și ONG-uri:** Organizațiile neguvernamentale (ONG-urile) și organizațiile comunitare joacă adesea un rol vital în identificarea victimelor, în special a celor care pot ezita să se adreseze instituțiilor formale precum poliția. Aceste entități lucrează îndeaproape cu comunitățile locale și se bucură adesea de încrederea victimelor, făcându-le participanții cheie în procesul de identificare.

⁵Manual de îndrumare eficace și sigură a victimelor, Publicație de VICToRIIA, februarie 2020, disponibil la adresa: <https://victim-support.eu/wp-content/uploads/2021/02/Manual-final-for-print.pdf>

Aceste organizații joacă un rol esențial în a ajunge la victimele care altfel ar putea rămâne nerecunoscute de sistemele tradiționale, deseori reducând decalajele în asistență și facilitând accesul la resurse specializate în întreaga UE.

Aceste organizații neguvernamentale din statele membre ale UE sunt esențiale în sprijinirea victimelor infracțiunilor, folosind adesea rețele extinse pentru a oferi asistență victimelor unei game largi de infracțiuni. Cu rețeaua lor în mai multe țări europene, aceste organizații își extind raza de acțiune pentru a sprijini în mod eficient comunitățile vulnerabile de migranți, ajutând la identificarea victimelor și oferind servicii de asistență personalizate.

Prin implicarea activă în comunitățile locale, aceste organizații construiesc încredere și identifică victimele diferitelor infracțiuni, inclusiv exploatarea prin muncă și sexuală, traficul de persoane și violența bazată pe gen. Ele oferă servicii esențiale precum consiliere juridică, adăpost, servicii de protecție a copilului, asistență medicală etc. Aceste organizații încearcă să ofere asistență psihosocială și să conecteze victimele traumei la resursele necesare, identificând adesea persoane care ezită să contacteze poliția din cauza statutului juridic precar.

- **Autorități judiciare:** Judecătorii și procurorii implicați în cauze penale pot identifica victimele prin mărturii sau detalii ale cazului, în special în timpul procedurilor judiciare.

Procurorii și judecătorii din UE sunt din ce în ce mai implicați în identificarea victimelor în timpul procedurilor penale. Autoritățile judiciare lucrează cu personal specializat în sprijinul victimelor pentru a identifica persoanele vulnerabile, cum ar fi minorii sau victimele violenței sexuale, care ar putea avea nevoie de asistență suplimentară în timpul procesului.

În multe state membre, departamentele specializate ale instanțelor lucrează îndeaproape cu asistenții sociali pentru a identifica și sprijini victimele vulnerabile, cum ar fi copiii, în timpul mărturiilor. Judecătorii pot îndruma victimele spre măsuri de protecție sau consiliere. În plus, judecătorii sunt obligați să evalueze nevoile victimelor în cadrul procedurilor penale, în special în cazurile de violență domestică. Ei colaborează cu organizațiile de asistență a victimelor pentru a se asigura că victimele beneficiază de asistență juridică și psihologică. În unele state membre ale UE, instanțele au protocoale speciale pentru cazurile de violență bazată pe gen. Judecătorii colaborează cu echipe multidisciplinare pentru a identifica nevoile victimelor, cum ar fi ordine de restricție și îndrumări de urgență către adăposturi.

2. Entitățile îndrumătoare:

Entitățile îndrumătoare sunt cele responsabile de direcționarea victimelor către servicii de asistență adecvate, odată ce acestea au fost identificate:

- **Poliție:** Dincolo de rolul lor de identificare, agențiile de poliție îndrumă victimele și către servicii sociale, asistență juridică sau organizații specializate de asistență pentru a se asigura că nevoile lor complexe sunt soluționate.

- **Instituții medicale:** Spitalele și clinicile îndrumă victimele infracțiunilor către servicii psihologice, asistență juridică sau organizații comunitare, în special în cazurile de traumă sau abuz grav.

- **Servicii sociale și agenții de asistență socială:** Asistenții sociali facilitează îndrumarea victimelor către diverse servicii, inclusiv asistență juridică, locativă și emoțională, în funcție de nevoile specifice ale victimei.

- **Ambasade și Consulate:** În cazurile în care infracțiunile sunt comise împotriva persoanelor în străinătate, ambasadele și consulatele își îndrumă cetățenii către asistență juridică, medicală sau psihologică în țara gazdă.

3. Entitățile primitoare:

Entitățile primitoare sunt cele responsabile cu acordarea de asistență și servicii directe victimelor odată ce sunt îndrumate. Mecanismele de îndrumare pentru victimele infracțiunilor din UE sunt esențiale pentru a se asigura că victimele primesc asistență completă, adaptată nevoilor lor. Victimele au nevoie de acces în timp util la servicii care le pot ajuta cu nevoile lor imediate și pe termen lung, de la siguranță fizică până la sprijin emoțional. În UE, mecanismele de îndrumare implică adesea mai mulți pași, inclusiv identificarea, protecția, îndrumarea și asistența. Cu toate acestea, disponibilitatea și calitatea acestor servicii variază între Statele Membre, în special între **serviciile generale și specializate de asistență**.

- **Servicii generale de asistență pentru victime:** Aceste servicii oferă asistență tuturor victimelor infracțiunilor, indiferent de natura specifică a infracțiunii. Serviciile generale sunt esențiale deoarece oferă o gamă largă de asistență, inclusiv asistență emoțională, juridică și financiară. În unele State Membre ale UE, organizațiile naționale de asistență a victimelor oferă victimelor un punct de contact unitar, ajutându-le să parcurgă diferite forme de asistență. Cu toate acestea, în țările în care astfel de servicii lipsesc, victimele se pot confrunța cu dificultăți în accesarea ajutorului.

Competențele cheie ale serviciilor generale de asistență pentru victime

- **Asistență psihologică:** Serviciile generale de asistență oferă asistență psihologică inițială, ajutând victimele să proceseze trauma și să facă față experiențelor lor. Aceste servicii angajează adesea consilieri instruiți, care sunt pregătiți să ofere asistență terapeutică de bază.

- **Informare și îndrumare:** Aceste servicii informează victimele cu privire la drepturile lor, cum ar fi dreptul lor de a participa la proceduri penale și de a accesa despăgubiri sau servicii de justiție reparatorie. Ele oferă informații practice despre accesarea sistemului de justiție.

- **Îndrumarea către servicii specializate:** Serviciile generale identifică victimele care pot avea nevoie de asistență mai specializată și facilitează îndrumarea acestora către organizațiile relevante. Acest lucru este vital în special în Statele Membre în care sunt disponibile servicii specializate limitate.

- **Servicii specializate de asistență:** Aceste servicii sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor specifice ale anumitor categorii de victime, cum ar fi cele afectate de infracțiuni grave precum traficul, violența sexuală sau abuzul domestic. Serviciile specializate oferă asistență direcționată, inclusiv consiliere privind traumele, reprezentare legală și servicii de adăpost. Aceste organizații au adesea experiență în gestionarea cazurilor complexe și lucrează în strânsă colaborare cu alte părți interesate.

Competențele cheie ale serviciilor specializate de asistență

- **Terapie și consiliere informată:** Specialiștii în servicii pentru trafic sau violență sexuală au adesea pregătire informată asupra traumei, permițându-le să abordeze impactul psihologic profund al acestor infracțiuni.
- **Asistență juridică și reprezentare legală:** Serviciile specializate sunt bune cunoscătoare ale cadrului juridic specific din jurul anumitor infracțiuni, cum ar fi traficul de persoane sau violența domestică. Acestea ghidează victimele prin procese juridice complexe și pledează în numele lor.
- **Management complet de caz:** Aceste servicii oferă adesea un management holistic de caz pe termen lung, inclusiv ajutor pentru găsierea unei locuințe, pentru educație și angajare, care este esențial pentru recuperarea completă a victimelor infracțiunilor grave precum traficul.

Organizații specializate de asistență din Statele Membre ale UE

Aceste organizații specializate oferă asistență axată pe victimă care se adresează nu numai nevoilor imediate, ci și recuperării, reintegrării și responsabilizării pe termen lung.

Organizațiile specializate de asistență joacă un rol esențial în furnizarea de servicii personalizate, axate pe victimă, persoanelor afectate de trafic, exploatare și violență bazată pe gen. Aceste organizații depășesc asistența generală, oferind cunoștințe vaste și asistență personalizată pentru a ajuta supraviețuitorii să se recupereze, să se reintegreze în societate și să-și recapete autonomia. Accentul lor nu se pune doar pe abordarea nevoilor imediate, ci și pe asigurarea recuperării, a responsabilizării și a schimbării sistemice pe termen lung.

În timp ce serviciile generale de asistență oferă accesibilitate și o bază largă de asistență, serviciile specializate de asistență oferă cunoștințe vaste necesare pentru gestionarea cazurilor complexe. O abordare coordonată, în care ambele tipuri de servicii sunt disponibile și conectate în mod eficient în rețea, asigură că victimele pot avea acces la asistență completă, potrivită circumstanțelor lor unice. În Statele Membre în care unul sau ambele tipuri de servicii sunt subdezvoltate, victimele sunt într-un dezavantaj semnificativ, ceea ce duce adesea la victimizare secundară sau la nevoi pe termen lung nesoluționate.

Funcțiile și serviciile de bază ale organizațiilor specializate de asistență

➤ **Asistență axată pe victimă**

Organizațiile specializate de asistență acordă prioritate nevoilor victimei, asigurându-se că serviciile lor sunt informate cu privire la traume și răspund la circumstanțele specifice ale fiecărui individ. Aceste organizații recunosc că victimele traficului, exploatării și violenței se confruntă adesea cu provocări complexe, stratificate, care necesită intervenții specializate.

➤ **Intervenție în situații de criză și adăpost**

Unul dintre cele mai rapide servicii pe care aceste organizații le oferă este intervenția în situații de criză, care include un adăpost sigur pentru victime. Acest lucru le oferă protecție împotriva exploatatorilor sau abuzatorilor lor și le permite să înceapă procesul de vindecare într-un mediu sigur. Adăposturile sunt adesea dotate

cu asistență 24 de ore din 24 și sunt concepute pentru a fi un refugiu sigur pentru cei care fug din situații periculoase.

➤ **Asistență și consiliere psihosocială**

Victimele traficului de persoane și ale violenței bazate pe gen se confruntă adesea cu traume psihologice grave. Organizațiile specializate oferă consiliere și asistență pentru sănătatea mintală pentru a ajuta victimele să-și proceseze experiențele și să-și reconstruiască bunăstarea emoțională. Această asistență este oferită de obicei de specialiști instruiți, inclusiv psihologi și asistenți sociali, care sunt specializați în recuperarea din cauza traumei și a abuzului.

➤ **Asistență juridică și reprezentare legală**

Mulți supraviețuitori ai traficului și exploatării se confruntă cu dificultăți juridice, cum ar fi parcurgerea procedurilor de azil, accesul la justiție pentru infracțiunile comise împotriva lor sau căutarea de căi de atac legale pentru experiențele lor. Organizațiile specializate oferă consiliere juridică, ajută în procesele judiciare și susțin drepturile victimelor atât la nivel național, cât și internațional. Reprezentarea legală poate include, de asemenea, eforturi de îmbunătățire a legilor și politicilor privind traficul, exploatarea și violența bazată pe gen.

➤ **Reintegrare socială și responsabilizare**

Pe lângă abordarea nevoilor imediate de securitate și sănătate, organizațiile specializate lucrează cu supraviețuitorii pentru a facilita reintegrarea acestora în societate. Aceasta poate implica o gamă largă de servicii, cum ar fi formare profesională, sprijin pentru angajare, programe educaționale și formarea abilităților de viață. Prin abilitarea supraviețuitorilor cu abilități practice și asistență, aceste organizații îi ajută să-și recapete autonomia și independența, ceea ce este cheia pentru asigurarea recuperării pe termen lung și prevenirea revictimizării.

➤ **Creșterea gradului de conștientizare și prevenire**

Multe organizații specializate de asistență se implică în campanii de reprezentare legală și de sensibilizare a publicului pentru a aborda cauzele fundamentale ale traficului și ale violenței bazate pe gen. Aceste inițiative au scopul de a informa publicul, factorii de decizie politică și alte părți interesate despre realitățile acestor probleme, susțin cadre juridice mai puternice și încurajează măsuri preventive. Pe lângă asistența directă pentru victime, aceste organizații caută să soluționeze problemele sistemice, să reducă stigmatizarea și să prevină victimizarea ulterioară.

➤ **Creare de rețele și colaborare**

Organizațiile specializate colaborează adesea cu alte părți interesate, cum ar fi forțele de ordine, furnizorii de servicii medicale și serviciile de asistență socială, pentru a se asigura că supraviețuitorii primesc un pachet complet de asistență. Coordonarea eforturilor cu participanții guvernamentali și neguvernamentali consolidează răspunsul la traficul de persoane și la violența bazată pe gen, asigurând că niciun supraviețuitor nu rămâne fără resursele de care are nevoie pentru recuperare și responsabilizare.

Bazându-se pe asistență personalizată, axată pe supraviețuitor, aceste organizații ajută victimele nu numai cu siguranță imediată, ci și cu reintegrarea pe termen lung în societate. Abordarea lor cuprinzătoare include nu doar servicii directe, ci și eforturi de a influența politicile și susținerea schimbărilor sistemice, asigurând un mediu mai protector pentru persoanele vulnerabile.

4. Entități care oferă asistență juridică, socială și de sănătate:

Aceste entități se asigură că cerințele complexe ale victimei sunt îndeplinite:

- **Servicii de asistență juridică:** Victimele au adesea nevoie de asistență juridică pentru a parcurge procedurile de justiție penală, pentru a-și înțelege drepturile și pentru a solicita despăgubiri. Serviciile de asistență juridică oferă asistență gratuită sau cu costuri reduse pentru a se asigura că victimele nu sunt dezavantajate de bariere financiare.
- **Servicii de asistență medicală:** Profesioniștii din domeniul medical sunt esențiali în oferirea de asistență imediată victimelor violenței fizice sau traumei psihologice. Dincolo de tratamentul inițial, serviciile de asistență medicală oferă și asistență pe termen lung, inclusiv terapie și reabilitare.
- **Servicii sociale și de asistență socială:** Asistenții sociali ajută victimele cu nevoi sociale mai ample, cum ar fi asigurarea unei locuințe, sprijin pentru angajare și reintegrarea în societate. Agențiile de asistență socială joacă un rol important în asigurarea faptului că victimele își pot recâștiga stabilitatea și independența.

Principii pentru un sistem de îndrumare

Pentru ca un sistem de îndrumare să fie eficient în asistarea victimelor infracțiunilor, trebuie respectate câteva principii cheie:

- **Abordare axată pe victimă:** Toate acțiunile din cadrul sistemului de îndrumare ar trebui să acorde prioritate bunăstării și siguranței victimei. O abordare axată pe victimă asigură că serviciile sunt adaptate nevoilor individuale, oferind respect, intimitate și responsabilizare pe tot parcursul procesului. Victimelor ar trebui să li se ofere o voce în stabilirea asistenței pe care o primesc.
- **Încredere și colaborare:** Construirea încrederii între victime și furnizorii de servicii este esențială. Această încredere este încurajată prin comunicare transparentă și sprijin consecvent. Colaborarea între diferite părți interesate – cum ar fi forțele de ordine, serviciile de sănătate și ONG-urile – este necesară pentru a oferi asistență uniformă și coordonată.
- **Acorduri și protocoale formalizate:** Stabilirea de acorduri formale între agenții asigură roluri și responsabilități clare, reducând întârzierile și confuzia în procesul de îndrumare. Aceste acorduri ajută la eficientizarea colaborării și garantează că victimele nu cad prin fisurile sistemului.
- **Incluziune și nediscriminare:** Sistemele de îndrumare trebuie să fie incluzive, asigurând că toate victimele, indiferent de sex, naționalitate, etnie sau tip de infracțiune, au acces egal la asistență. Serviciile ar trebui concepute astfel încât să fie accesibile tuturor, inclusiv celor cu handicapuri sau bariere lingvistice.
- **Siguranță și confidențialitate:** Protejarea siguranței și a vieții private a victimelor este esențială. Sistemele de îndrumare trebuie să garanteze că informațiile sunt împărtășite în mod responsabil, respectând confidențialitatea victimelor și evitând orice alte vătămări sau riscuri pentru siguranța acestora.

Importanța evaluării sistemului de îndrumare

Evaluarea periodică a sistemului de îndrumare este esențială pentru a ne asigura că acesta rămâne eficient, receptiv și axat pe victimă. Monitorizarea continuă ajută la identificarea lacunelor, ineficiențelor și aspectelor care necesită îmbunătățire.

Din 2010, rapoartele anuale ale Comisiei privind Carta Drepturilor Fundamentale a UE au urmărit să monitorizeze progresele, să sporească transparența și să promoveze o cultură a drepturilor fundamentale în UE. [Raportul din 2023](#), care respectă abordarea tematică inițiată în 2021, se axează pe protecția juridică efectivă și accesul la justiție, o prioritate evidențiată în [Strategia 2020 a Comisiei Europene](#) pentru a consolida aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale în UE⁶.

Ce trebuie evaluat:

- **Eficiența proceselor de identificare și îndrumare:** Este important să se evalueze cât de rapid și de corect sunt identificate victimele și îndrumate către serviciile de asistență. Întârzierile în aceste procese pot afecta grav recuperarea victimelor și accesul la justiție.
- **Calitatea serviciilor de asistență:** Evaluarea calității serviciilor oferite – cum ar fi asistența juridică, asistența medicală și sprijinul emoțional – ajută la asigurarea faptului că victimele primesc ajutorul de care au nevoie. Feedback-ul victimelor este o parte esențială a acestei evaluări, deoarece experiențele lor oferă perspective esențiale asupra eficacității serviciilor.
- **Colaborarea între agenții:** Succesul sistemului de îndrumare se bazează în mare măsură pe cooperarea dintre diferiți participanți. Evaluările ar trebui să evalueze cât de bine lucrează agențiile împreună, identificând orice bariere de comunicare sau lacune în furnizarea de servicii.

Modalitatea de evaluare:

- **Date cantitative:** Aceasta include colectarea de date privind numărul de victime identificate, îndrumate și asistate, precum și intervalele de timp pentru fiecare etapă a procesului. Datele privind utilizarea și rezultatele serviciilor sunt, de asemenea, esențiale în evaluarea eficienței generale a sistemului.
- **Date calitative:** Feedback-ul victimelor, furnizorilor de servicii și părților interesate este esențial pentru înțelegerea modului în care funcționează sistemul în practică. Evaluările calitative ajută la identificarea domeniilor în care sistemul poate fi mai prietenos cu victimele și mai receptiv.

Cine ar trebui să evalueze și când:

Evaluarea ar trebui să fie efectuată de un organism independent pentru a asigura obiectivitatea și responsabilitatea. Acest organism poate include agenții guvernamentale, auditori independenți sau organizații neguvernamentale specializate în servicii pentru

⁶Raport 2023 privind aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale în UE, 15 ianuarie 2024 // Publicat în [Ediția 4 /2023](#) tipărită, de către [Dr. Anna Pinggen](#), disponibil la adresa: <https://eucrim.eu/news/2023-report-on-application-of-the-charter-of-fundamental-rights-in-the-eu/>

victime. Evaluările ar trebui să fie efectuate în mod periodic – cel puțin o dată pe an – astfel încât îmbunătățirile să poată fi implementate în timp util.

În Uniunea Europeană, evaluarea sistemelor de protecție a victimelor, inclusiv a celor de identificare și îndrumare a victimelor traficului de persoane sau a altor infracțiuni, se realizează printr-o serie de mecanisme concepute pentru a se asigura că aceste sisteme funcționează eficient, transparent și într-un mod axat pe victimă. Aceste mecanisme de evaluare implică de obicei organisme independente, atât guvernamentale, cât și neguvernamentale, care monitorizează, evaluează și raportează cu privire la implementarea legilor și politicilor care afectează victimele. Rolul lor este esențial în asigurarea responsabilității, identificarea lacunelor sau ineficiențelor și sugerarea de îmbunătățiri ale eforturilor naționale și la nivelul UE.

Mecanisme și organisme de evaluare

Evaluarea sistemelor de îndrumare a victimelor este realizată de organisme specializate care efectuează de obicei evaluări independente și generează rapoarte bazate pe date. Aceste organisme au sarcina de a monitoriza conformitatea statelor membre UE cu standardele legale atât naționale, cât și internaționale, precum și cu directivele UE care vizează protejarea drepturilor victimelor.

1. **Monitorizare independentă:** Procesul de evaluare este condus de organisme independente care operează separat de guvernele pe care le evaluează. Aceste organisme sunt de obicei compuse din experți în domenii relevante, cum ar fi dreptul, serviciile de asistență pentru victime, drepturile omului și sănătatea publică. Independența lor asigură că evaluările sunt obiective, imparțiale și bazate pe date factice.

2. **Colectarea datelor și raportare:** Evaluarea implică atât colectarea datelor calitative, cât și cantitative. Datele cantitative includ numărul de victime identificate și îndrumate, actualitatea îndrumărilor și disponibilitatea serviciilor. Datele calitative sunt colectate prin feedback de la victime, furnizori de servicii și alte părți interesate. Aceste date ajută la evaluarea nu numai a eficienței sistemului, ci și a capacității de reacție a acestuia la nevoile victimelor.

3. **Monitorizarea conformității cu standardele legale:** Unul dintre principalele roluri ale organismelor de evaluare este de a evalua cât de eficient implementează statele membre convențiile internaționale și directivele UE care vizează protejarea victimelor. Aceste organisme monitorizează cadrele legale și procedurile operaționale existente, asigurându-se că acestea sunt în conformitate cu drepturile fundamentale și standardele internaționale privind drepturile omului.

4. **Coordonarea între agenții:** Un alt obiectiv al evaluării este cooperarea dintre diverse agenții implicate în asistența victimelor. Acestea pot include forțele de ordine, serviciile sociale, furnizorii de asistență medicală și organizațiile de asistență juridică. Colaborarea eficientă între agenții este cheia pentru a oferi asistență completă victimelor, iar organismele de evaluare evaluează cât de bine lucrează aceste agenții împreună, căutând orice întreruperi de comunicare sau lacune în furnizarea de servicii.

5. **Recomandări de îmbunătățire:** După evaluarea sistemului de îndrumare și a calității serviciilor de asistență pentru victime, organismele de evaluare emit rapoarte

care includ constatări și recomandări de îmbunătățire. Aceste recomandări pot acoperi modificări ale cadrelor legale, îmbunătățiri ale cooperării între agenții sau extinderea serviciilor disponibile victimelor. Scopul este acela de a oferi perspective care să ducă la o mai bună protecție a victimelor și la sisteme de asistență mai eficiente.

6. Evaluări periodice și complete: Pentru a asigura o îmbunătățire continuă, evaluările sunt efectuate în mod periodic, de obicei anual. Acest lucru permite monitorizarea continuă a progresului și identificarea în timp util a problemelor emergente. Evaluările periodice ajută, de asemenea, la urmărirea implementării recomandărilor anterioare, asigurându-se că se fac modificările necesare.

7. Colaborarea cu părțile interesate: Organismele de evaluare colaborează adesea cu organizații neguvernamentale (ONG-uri), grupuri ale societății civile și alte părți interesate. Aceste entități pot oferi informații valoroase pe baza activității lor cu victimele și a înțelegerii lor asupra dificultăților practice care există în cadrul sistemului. Această colaborare asigură că evaluările sunt bazate pe experiențe din lumea reală și că vocile victimelor sunt auzite.

Rolul organismelor de evaluare

Rolul principal al organismelor de evaluare din statele membre UE este de a asigura eficacitatea, transparența și receptivitatea sistemelor de asistență a victimelor. Acestea ajută la asigurarea faptului că procesele de identificare și îndrumare a victimelor funcționează conform intenției, că victimele primesc asistență adecvată și că colaborarea între agenții funcționează eficient. Ele joacă, de asemenea, un rol important în a cere socoteală statelor pentru obligațiile care le revin în temeiul legislației UE și a cadrelor internaționale privind drepturile omului.

Aceste organisme contribuie la asigurarea faptului că UE și statele sale membre mențin standarde înalte pentru protecția victimelor, îmbunătățind continuu serviciile și cadrele juridice pentru a răspunde mai bine nevoilor celor afectați de infracțiuni. Evaluările periodice promovează o cultură a responsabilității și a transparenței, esențială pentru menținerea încrederii victimelor și a publicului în sistemul de justiție.

În concluzie, aceste organisme independente de evaluare joacă un rol esențial în consolidarea sistemelor de protecție și asistență pentru victime, asigurându-se că acestea sunt axate pe victimă, eficiente și aliniate la standardele internaționale privind drepturile omului. Activitatea lor contribuie în mod semnificativ la obiectivele mai largi ale UE de a asigura justiția, responsabilitatea și protecția drepturilor fundamentale pentru toate persoanele.

În concluzie, un mecanism care funcționează bine pentru identificarea, îndrumarea și asistența victimelor infracțiunilor este esențial pentru a se asigura că victimele din întreaga UE primesc asistența și protecția de care au nevoie. Evaluarea periodică și respectarea principiilor cheie asigură că aceste sisteme rămân eficiente, incluzive și axate pe victimă.

CAPITOLUL 2

PREGĂTIREA PENTRU A LUCRA CU VICTIMELE INFRAȚIUNILOR, ÎNȚELEGEREA „VULNERABILITĂȚII”, COMUNICAREA LUÂND ÎN CONSIDERARE TRAUMA ȘI GENUL

Acest capitol explorează diferitele dimensiuni ale traumei și vulnerabilității psihologice în contextul victimelor infracțiunilor, examinând modul în care specialiștii pot face față acestor provocări, oferind în același timp asistență eficientă și plină de compasiune, axându-se pe principiile cheie care stau la baza colaborării de succes și a abordării axate pe victimă.

Trauma psihologică și vulnerabilitatea - definirea termenilor

Trauma psihologică și vulnerabilitatea sunt concepte fundamentale în înțelegerea comportamentului uman, a răspunsurilor emoționale și a efectelor diferitelor experiențe de viață. Deși acești termeni sunt adesea folosiți în contexte similare, ei descriu aspecte distincte ale experienței umane.

Trauma psihologică se referă la răspunsurile emoționale, cognitive și fiziologice care rezultă dintr-un eveniment sau o serie de evenimente care sunt copleșitoare, stresante sau dăunătoare. Trauma poate apărea din situații precum abuz fizic, emoțional sau sexual, expunerea la violență, dezastre naturale, accidente sau perturbări semnificative ale vieții. Este o experiență care lasă un impact de durată asupra sănătății mintale și emoționale a unui individ.

Trauma nu se limitează la evenimente singulare, dramatice; se poate acumula, de asemenea, în timp sub formă de stres cronic, abuz emoțional continuu și/sau violență sau neglijență. Efectele traumei variază de la o persoană la alta, în funcție de factori precum gravitatea evenimentului, mecanismele de adaptare ale individului, istoricul anterior de traumă și sistemul de asistență disponibil.

Răspunsurile emoționale la traume pot include sentimente de neajutorare, frică, furie și tristețe, precum și simptome precum anxietate, depresie, flashback-uri și dificultăți de a forma relații sănătoase. Experiențele traumatice pot avea un impact profund asupra sentimentului de sine al unui individ, asupra viziunii asupra lumii și asupra capacității de a funcționa în viața de zi cu zi.

Vulnerabilitatea, în schimb, este gradul în care o persoană este susceptibilă de a suferi vătămări, fie emoționale, fizice sau sociale. Într-un context psihologic, vulnerabilitatea se referă la riscul crescut al unei persoane de a experimenta suferință psihologică atunci când se confruntă cu factori de stres, dificultăți sau evenimente traumatice. Vulnerabilitatea nu înseamnă doar a fi expus la pericol sau vătămare; implică, de asemenea, caracteristicile interne care pot crește sensibilitatea unei persoane la vătămarea psihologică (de exemplu, predispoziții genetice, trăsături de personalitate sau

experiențe anterioare) și factori externi (de exemplu, sărăcia, izolarea socială, discriminarea sau lipsa accesului la sistemele de asistență).

Vulnerabilitatea nu este întotdeauna negativă, poate fi și o sursă de dezvoltare și conexiune. Cu toate acestea, în contextul traumei, vulnerabilitatea este adesea asociată cu expunerea la vătămări. Persoanelor vulnerabile le poate fi mai dificil să facă față stresului și dificultăților, făcându-le mai susceptibile de a experimenta efecte psihologice de durată atunci când se confruntă cu un eveniment traumatic.

Vulnerabilitatea unui individ poate influența modul în care acesta răspunde la experiențele traumatice, iar consecințele traumei pot crește vulnerabilitatea cuiva la vătămări viitoare, astfel vulnerabilitatea poate acționa atât ca un factor predispozant, cât și ca o consecință a traumei.

Vulnerabilitatea, în contextul activității profesionale cu victimele infracțiunilor

În contextul activității profesionale cu victimele infracțiunilor, vulnerabilitatea nu se referă doar la fragilitatea fizică sau emoțională; se referă și la dinamica relațională dintre victime și specialiștii care le deservește.

Vulnerabilitatea poate fi înțeleasă în mai multe moduri: emoțională, psihologică, fizică, socială și juridică. Victimele infracțiunilor se confruntă adesea cu o vulnerabilitate emoțională acută în timp ce se luptă cu trauma incidentului în sine, care poate fi agravată de sentimente de neputință, rușine sau vinovăție. Această fragilitate emoțională se poate manifesta într-o gamă largă de moduri, de la anxietate și depresie crescute până la tulburarea de stres post-traumatic (PTSD), toate acestea crescând susceptibilitatea individului la vătămări suplimentare.

Vulnerabilitatea socială joacă, de asemenea, un rol cheie. Victimele infracțiunilor se pot confrunța cu marginalizarea, discriminarea sau izolarea din cauza naturii infracțiunii pe care au suportat-o – fie că este vorba de agresiune sexuală, violență domestică, crime motivate de ură, trafic de persoane etc. Aceste dimensiuni sociale ale vulnerabilității pot complica semnificativ capacitatea victimei de a căuta ajutor sau de a accesa resursele adecvate.

În plus, sistemul juridic poate prezenta un alt nivel de vulnerabilitate pentru victimele infracțiunilor. Procesele de raportare a infracțiunilor, furnizarea de mărturii și parcurgerea procedurilor legale pot fi descurajante și retraumatizante. Victimele se pot simți neuzitate sau neînțelese, ceea ce le adâncește vulnerabilitatea într-un mediu deja perceput ostil.

Una dintre provocările cheie în abordarea vulnerabilității victimelor infracțiunilor este recunoașterea intersecționalității identității. Experiența de vulnerabilitate a unei victime nu este uniformă, iar factori precum genul, orientarea sexuală, handicapul și statutul socio-economic pot influența profund modul în care se confruntă cu infracțiunile și sprijinul pe care îl primește. De exemplu, o persoană cu handicap sau un membru al comunității LGBTQ+ se poate confrunța cu niveluri suplimentare de discriminare sau marginalizare atât în sistemul de justiție penală, cât și în societate în general. Specialiștii trebuie să fie receptivi la aceste vulnerabilități care se intersectează și să ofere asistență

competență din punct de vedere cultural, care respectă nevoile și identitatea unică a individului.

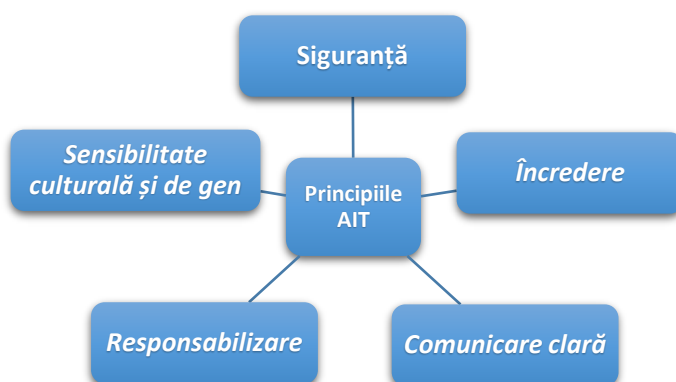
O înțelegere profundă a vulnerabilității este esențială pentru a oferi asistență și sprijin eficient. Asistența informată a traumei, responsabilizarea, reprezentarea legală și competența culturală sunt fundamentale pentru abordarea vulnerabilității în moduri care promovează vindecarea și dreptatea. Cu toate acestea, specialiștii trebuie să se preocupe și de propria bunăstare, asigurându-se că capacitatea lor de a-i ajuta pe alții nu este compromisă de cerințele emoționale ale activității lor.

Asistența informată a traumei și abordarea multidisciplinară

Asistența informată a traumei (AIT) este un cadru esențial pentru asistarea persoanelor care au suferit infracțiuni și victimizare. Această abordare recunoaște impactul profund și de durată pe care îl poate avea trauma asupra sănătății mintale, emoționale și fizice a unei persoane și se străduiește să creeze un mediu de sprijin, responsabilizare și vindecare. În contextul asistenței victimelor infracțiunilor, implementarea AIT nu este doar benefică, ci și vitală pentru a se asigura că victimele primesc asistență plină de compasiune, respectuoasă și eficientă.

În multe cazuri, rănilor emoționale și psihologice cauzate de victimizare pot fi la fel de dăunătoare ca și rănilor fizice. Prin urmare, atunci când lucrați cu victimele infracțiunilor, este esențial să luați în considerare istoricul traumelor lor pentru a evita revictimizarea prin punerea lor în situații în care se simt neputincioși, neauziți sau nesiguri și să acordați atenție dezechilibrelor de putere inerente multor interacțiuni victimă-specialist, deoarece victimele se simt adesea înstrăinate sau neîncrezătoare față de figurile autoritare.

Modelul AIT se bazează pe mai multe principii cheie: siguranță, încredere și transparență, comunicare clară și plină de compasiune, colaborare și responsabilizare, sensibilitate culturală, istorică și de gen.

(1) *Siguranță*: Asigurarea faptului că indivizii se simt în siguranță fizic și emoțional. (2) *Încredere și transparență*: Construirea încrederii prin transparență în toate interacțiunile și procesele de luare a deciziilor. (3) *Comunicare clară și plină de compasiune*: Comunicarea clară este cheia pentru a ajuta victimele să înțeleagă procesul și să simtă că

sunt ascultate și respectate. (4) *Colaborare și responsabilizare*: Asigurarea faptului că victimele au o voce în asistența lor, abilitându-i să ia decizii și să simtă că dețin controlul. (5) *Sensibilitate culturală, istorică și de gen*: Recunoașterea diferitelor moduri în care trauma poate afecta indivizii, în special în contextul identităților lor culturale și sociale.

Activitatea eficientă cu victimele infracțiunilor poate fi realizată prin construirea încrederii și a cooperării într-un cadru multidisciplinar. Pentru ca victimele să se destăinuie și să dezvăluie informații sensibile, acestea trebuie să se simtă sigure că specialiștii implicați vor acționa în interesul lor, păstrând confidențialitatea și arătând respect pentru experiențele lor.

O echipă multidisciplinară (EMD) este formată din specialiști din diverse domenii care se reunesc pentru a răspunde nevoilor victimelor într-un mod complet și coordonat. Aceștia ar putea include ofițeri de poliție, asistenți sociali, personal medical, psihologi, avocați și chiar educatori. Fiecare specialist își aduce experiența la masă, contribuind la o înțelegere mai amplă a nevoilor victimei și a modului cel mai bun de a le sprijini. Atunci când specialiștii colaborează, ei pot împărtăși cunoștințe, pot identifica lacunele în asistență și se pot asigura că nevoile victimei sunt satisfăcute în mod complet. În plus, modelul EMD ajută la prevenirea revictimizării, asigurându-se că victima nu trebuie să povestească în mod repetat experiențele traumatice diferiților specialiști. Coordinarea dintre membrii echipei asigură că victima primește intervențiile adecvate la momentul potrivit și într-un mod care se aliniază nevoilor personale și culturale.

Înțelegerea impactului traumei și evitarea revictimizării în timpul procedurilor judiciare

Trauma rezultată din victimizare poate afecta profund capacitatea unei persoane de a participa la procedurile judiciare, împiedicând adesea capacitatea sa de a se implica în mod semnificativ în procesul juridic, de la relatarea evenimentelor până la luarea deciziilor cu privire la cazul său. Indiferent dacă trauma provine din agresiune fizică, violență sexuală sau alte forme de infracțiuni, efectele sale sunt de amploare și pot perturba grav bunăstarea psihologică și emoțională a victimelor.

Înțelegerea modului în care trauma influențează interacțiunile victimelor cu sistemul judiciar și prevenirea revictimizării de către specialiști este esențială pentru a se asigura că victimele nu sunt rănite ulterior în timpul accesării sistemului. Efectele comune ale traumei care pot împiedica implicarea victimelor în procesul juridic includ:

Suferința psihologică și dificultatea emoțională: Victimele infracțiunilor, în special cele care au suferit traume repetate sau grave, se confruntă adesea cu niveluri crescute de anxietate, depresie și tulburare de stres post-traumatic (PTSD). Aceste afecțiuni pot duce la dificultăți de a-și aduce aminte, sensibilitate crescută la amintirile evenimentului traumatic și sentimente copleșitoare de frică sau neputință. De exemplu, povestirea unui eveniment traumatizant în timpul unui proces sau în fața unui ofițer de poliție poate declanșa reacții emoționale intense, cum ar fi flashback-uri sau atacuri de panică, care pot crea dificultăți pentru victimă să depună mărturie sau chiar să participe la proceduri.

Funcționarea cognitivă afectată: Trauma poate perturba abilitățile cognitive ale victimei, în special în ceea ce privește memoria și concentrarea. Acest lucru poate determina amintiri fragmentate sau inconsecvente ale evenimentelor, care ar putea fi văzute de specialiștii în drept ca mărturii nesigure. În plus, victimele se pot lupta cu luarea deciziilor, ceea ce poate face ca procesul de raportare a unei infracțiuni, intentare a unui proces sau cooperare cu autoritățile să fie copleșitor.

Alte bariere pot fi: teama de represalii sau de vătămare ulterioară (victimele se pot teme de represalii din partea făptuitorului sau de vătămare ulterioară dacă participă la procesul judiciar); neîncrederea în sistemul juridic (unele victime, în special cele din comunități marginalizate sau medii cu experiențe negative cu sistemul de justiție, pot nutri o neîncredere profundă în instituțiile juridice), teama de revictimizare și evitarea amintirii evenimentului traumatic.

Revictimizarea în procedurile judiciare se referă la procesul în care o victimă a unei infracțiuni este supusă unor vătămări sau suferințe suplimentare în timpul procedurilor judiciare, adesea prin retrăirea traumei sau fiind tratată în moduri care îi subminează demnitatea.

Pentru a reduce riscul de revictimizare, este recomandabil ca specialiștii să interacționeze cu victimele infracțiunilor în conformitate cu principiile AIT, acordând în același timp atenție la 4 aspecte cheie (cei 4 R) care încearcă să înțeleagă impactul deplin al traumei și promovează un mediu de siguranță, încredere și respect:

Realizează	Recunoaște	Răspunde	Rezistă
<ul style="list-style-type: none">•Recunoașteți impactul larg răspândit al traumei asupra indivizilor. Înțelegeți că trauma poate influența comportamentul, emoțiile și funcționarea oamenilor.	<ul style="list-style-type: none">•Fiți capabili să identificați semne de traumă la indivizi, fie că sunt subtile sau mai deschise, cum ar fi hipervigilența, disocierea, anxietatea sau evitarea.	<ul style="list-style-type: none">•Utilizați practicile AIT atunci când interacționați cu indivizii. Aceasta implică furnizarea de asistență sigură, de susținere și fără judecăți.	<ul style="list-style-type: none">•Evitați acțiunile, cuvintele sau mediile care ar putea declanșa sau exacerba din neatenție trauma.

Comunicarea profesională eficientă și comportamentul față de victime în asistență, investigație și proceduri judiciare

Comunicarea și conduita eficientă sunt esențiale atunci când se interacționează cu victimele în cadrul procedurilor de asistență, investigație și proceduri judiciare, iar specialiștii, inclusiv forțele de ordine, asistenții sociali și specialiștii din domeniul juridic, trebuie să abordeze victimele cu empatie, sensibilitate și respect. Comunicarea și conduita profesională eficientă sunt esențiale pentru promovarea empatiei, respectului și transparenței, toate acestea fiind esențiale pentru a ne asigura că victimele se simt auzite, sprijinite și în siguranță în timpul unui proces potențial traumatizant. Acest document își propune să ofere linii directe pentru comunicarea eficientă și practicile de conduită care se axează atât pe faza inițială de asistență, cât și pe procedurile ulterioare de anchetă, urmărire penală și judiciare.

Principii cheie ale comunicării eficiente cu victimele

Comunicarea eficientă cu victimele infracțiunilor sau altor incidente traumatice implică un amestec de empatie, ascultare activă și claritate. Specialiștii, inclusiv avocați, asistenți sociali, ofițeri de poliție, procurori și judecători, trebuie să înțeleagă că victimele se află adesea în stări vulnerabile, ceea ce face esențială comunicarea în moduri care să minimizeze suferința suplimentară. Mai jos sunt principiile cheie:

1. Empatie și sensibilitate: victimele se pot confrunta cu traume, frică, confuzie și durere. Empatia din partea specialiștilor ajută la crearea unui mediu în care victimele se simt respectate și înțelese. Simplele expresii de înțelegere și validare pot ușura povara emoțională a victimei, facilitând participarea acestora la investigații și proceduri judiciare.

2. Ascultare activă: victimele trebuie să simtă că experiențele lor sunt luate în serios. Tehnicile de ascultare activă - cum ar fi reflectarea, clarificarea și rezumatul - demonstrează interes și înțelegere sinceră, încurajând victimele să-și împărtășească poveștile pe deplin, fără să se simtă grăbite sau respinse.

3. Limbaj clar, fără jargon: limbajul juridic și procedural poate fi copleșitor pentru victime. Specialiștii ar trebui să evite jargonul juridic și să opteze pentru un limbaj simplu și direct, care să ajute victimele să înțeleagă fiecare pas al procesului. Explicațiile clare despre ceea ce se întâmplă, ce se așteaptă de la ei și care sunt următorii pași în acest proces pot atenua o parte din anxietatea victimei.

4. Transparență și onestitate: sinceritatea cu privire la ceea ce se pot aștepta victimele – fără a face promisiuni care nu pot fi îndeplinite – este esențială. Specialiștii ar trebui să ofere termene realiste, să sublinieze rezultatele potențiale și să gestioneze așteptările pentru a construi încredere. Transparența poate ajuta la atenuarea sentimentelor de neajutorare și poate oferi victimelor puterea de a lua decizii informate cu privire la implicarea lor.

5. Confidențialitate și intimitate: respectarea confidențialității victimei este esențială. Specialiștii trebuie să comunice clar cum și de ce anumite informații pot fi împărtășite cu alte agenții sau în cadrul procedurii juridice. Asigurarea confidențialității poate fi deosebit de esențială pentru victimele infracțiunilor sensibile, cum ar fi violența sexuală, care se pot teme de stigmatizare.

Conduita profesională în serviciile de asistență și sprijin

Serviciile de asistență pentru victime sunt adesea furnizate de asistenți sociali, psihologi și echipe de asistență în situații de criză. Acești specialiști joacă un rol de primă linie în procesul de recuperare și reintegrare a victimei. Conduita eficientă în serviciile de asistență include:

1. Respectarea liniilor directoare etice: asistenții sociali și psihologii trebuie să respecte liniile directoare etice stricte, menținând limitele profesionale și evitând părtinirile personale. Acest lucru asigură că victimele primesc sprijin fără prejudecăți și imparțial.

2. Sensibilitatea culturală: o țară găzduiește diverse grupuri etnice, culturale și religioase, inclusiv comunități de romi și diferite populații de imigranți. Specialiștii trebuie să fie conștienți din punct de vedere cultural și sensibili la potențialele diferențe de stiluri de comunicare, convingeri și comportamente pentru a oferi asistență respectuoasă și eficientă.

3. Abordarea asistenței informate a traumei: înțelegerea impactului traumei asupra stării psihologice a victimei este esențială. Asistența informată a traumei pune accent pe siguranță, încredere și responsabilizare, care sunt esențiale pentru a ajuta victimele să se simtă în siguranță în căutarea asistenței și în discutarea deschisă a experiențelor lor.

4. Documentare și raportare: documentarea adecvată a interacțiunilor cu victima este esențială pentru a se asigura că alți specialiști implicați în anchetă sau în procedurile judiciare au la dispoziție informații corecte. Cu toate acestea, evidențele trebuie păstrate într-un mod care să respecte confidențialitatea victimei și să respecte liniile directoare legale și etice pentru protecția datelor.

Comunicare și conduită eficientă în timpul anchetei, urmăririi penale și procedurilor judecătorești

a. Consimțământ informat:

- ✓ Obțineți consimțământul informat înainte de a efectua orice interviuri sau examinări;
- ✓ Explicați scopul și potențialele consecințe ale participării.

b. Minimizarea traumei:

- ✓ creați un mediu sigur și de susținere pentru interviuri și mărturii;
- ✓ folosiți tehnici de interviu informată a traumei;
- ✓ evitați retraumatizările inutile.

c. Interogatoriu respectuos:

- ✓ puneți întrebări deschise și evitați întrebările insinuante;
- ✓ fiți răbdător și înțelegător;
- ✓ respectați ritmul și starea emoțională a victimei.

d. Explicații clare și concise:

- ✓ explicați procedurile juridice într-un limbaj simplu;
- ✓ țineți victima la curent cu evoluția cazului;
- ✓ răspundeți la întrebări sincere și deschise.

e. Asistență și reprezentare legală:

- ✓ oferiți suport emoțional și asistență practică;
- ✓ pledați pentru drepturile și nevoile victimei;
- ✓ conectați victimele cu servicii de asistență corespunzătoare.

Concluzii

Comunicarea și conduita eficientă a specialiștilor care interacționează cu victimele sunt esențiale pentru stimularea încrederii, asigurarea echității procedurale și sprijinirea recuperării și participării victimelor la procesele de justiție. Acordând prioritate empatiei, transparenței, asistenței informate a traumei și comunicării clare, specialiștii din serviciile de asistență, investigații și din instanțe pot îmbunătăți semnificativ experiența victimei.

CAPITOLUL 3

PROTEJAREA DATELOR PERSONALE ALE VICTIMELOR

În acest capitol sunt subliniate aspecte cheie legate de faptul că părțile interesate care sprijină victimele pe parcursul procedurilor judiciare și dincolo de acestea, trebuie să se asigure că datele victimelor sunt colectate și stocate într-un mod sigur, în conformitate legislația UE privind protecția datelor cu caracter personal.

Prelucrarea datelor victimelor infracțiunilor poate avea loc în două împrejurări – fie prelucrarea se face de către autoritățile de stat (autorități de anchetă, justiție și autorități de executare) în contextul unei anchete sau al unui proces penal, fie de către avocații/ONG-urile care le apără. În aceste circumstanțe se aplică două instrumente: GDPR⁷ și Directiva LED⁸.

GDPR se va aplica atunci când prelucrarea este efectuată de avocați/ONG-uri care apără drepturile victimelor, în timp ce Directiva LED se va aplica prelucrării datelor de către autorități.

Principala caracteristică a protecției GDPR se axează pe **dreptul individului de a-și controla propriile informații personale și pe baza legală pentru obligațiile** entității care controlează și prelucrează datele respective.

În ceea ce privește temeiurile juridice ale prelucrării, unele ONG-uri pot avea practica de a încheia un contract pentru a defini tipul și obiectul serviciilor care sunt furnizate victimei. Unii specialiști, cum ar fi psihologii sau avocații, folosesc un contract ca practică standard. Un astfel de contract poate servi drept bază pentru prelucrarea datelor, dacă datele sunt colectate și utilizate în vederea executării contractului.

Dacă o victimă sună și cere ca un asistent social să o însoțească la un proces, este rezonabil să le cerem numele și detaliile despre proces (ora, data, locația specifică), pentru a ști unde și când să trimită asistentul social. În acest sens, trebuie să existe un temei legal pentru prelucrare.

O **obligație legală** de a furniza un anumit serviciu poate constitui o bază pentru colectarea și prelucrarea datelor dacă datele în sine sunt esențiale pentru această obligație. De exemplu, în implementarea hotărârilor judecătorești, sprijinirea victimelor vulnerabile, cum ar fi copiii, sau atunci când organizațiile de asistență implementează o cerință legală. Pentru a pretinde obligația legală, organizația trebuie să stabilească că are o datorie specifică față de o anumită victimă.

⁷Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) [2016] JO L 119/1.

⁸Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului, JO L 119, 4.5.2016, p. 89–131.

Unele elemente de asistență a victimelor din partea ONG-urilor ar putea fi considerate ca acționând pentru a proteja **interesele vitale** ale victimelor, în cazurile în care sunt în joc viața sau sănătatea victimelor sau a altor persoane. De exemplu, luarea datelor de contact ale unei victime extrem de traumatizate pentru a urmări bunăstarea acesteia, chiar dacă asistența a fost refuzată imediat după eveniment.

Organizațiile care acordă asistență a victimelor se pot baza pe un **interes legitim** dacă există un beneficiu clar pentru o persoană vizată (victimă) și pentru organizație care rezultă din prelucrarea datelor. Temeiul de interes legitim este cel mai flexibil dintre temeiurile juridice prevăzute de GDPR. Poate fi utilă bazarea pe interesul legitim atunci când este dificil să se obțină consimțământul persoanelor vizate și atunci când impactul prelucrării datelor asupra vieții private și a drepturilor de protecție a datelor este minim.

Interesul legitim nu este un temei juridic general pentru fiecare caz de prelucrare a datelor - GDPR insistă că circumstanțele individuale trebuie luate în considerare. Cu toate acestea, de fiecare dată când sunt colectate date cu caracter personal, ONG-urile vor trebui să efectueze o evaluare detaliată a impactului prelucrării datelor.

Pentru a aplica interesul legitim, se recomandă un test în trei pași:

- Scop – există un interes legitim în spatele prelucrării datelor? Se poate spune că organizația are un interes legitim de a sprijini victimele infracțiunilor pe baza Directivei privind Drepturile Victimelor⁹ și a legislației naționale aplicabile¹⁰.
- Necesitate – prelucrarea datelor este necesară în acest scop? Întrucât de obicei este necesar să înțelegeți cine este victima și prin ce a trecut pentru a o putea sprijini în mod corespunzător, prelucrarea este necesară.
- Echilibru – este interesul legitim depășit de interesele, drepturile și libertățile individului? Acest lucru se întâmplă rareori deoarece prelucrarea datelor este în interesul individului și este efectuată pentru a garanta că drepturile și libertățile victimelor sunt implementate.
- Cu toate acestea, scopul prelucrării datelor trebuie explicat clar, iar necesitatea trebuie demonstrată.

În cazul în care unui ONG i se încredințează o sarcină care trebuie îndeplinită în **interes public** sau pentru că este o cerință oficială cu un temei legal clar și ar implica prelucrarea datelor victimelor sau altor persoane, acesta poate folosi aceasta ca bază legală pentru prelucrarea legală a datelor⁵. În acest caz, operatorul de date (organizația care acordă asistență victimelor) trebuie să demonstreze că sarcina este în interesul public.

Indiferent de temeiul juridic pe care îl folosește un ONG sau un cabinet de avocat, acesta trebuie să respecte obligația de a furniza informații despre prelucrarea datelor

⁹[Pachetul legislativ privind victimele infracțiunilor | Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor](#); Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a standardelor minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor infracțiunilor și care înlocuiește Decizia-cadru 2001/220/JAI a Consiliului [2012] JO L 315.

¹⁰ În consecință, art. 21 din Directiva 2012/29/UE impune statelor membre să se asigure că autoritățile competente pot lua în cursul procedurilor penale măsuri adecvate pentru a proteja viața privată, inclusiv caracteristicile personale ale victimei luate în considerare în evaluarea individuală prevăzută la articolul 22, precum și imagini ale victimelor și ale membrilor familiei acestora.

conform GDPR. Aceasta înseamnă că există obligația de a informa victima cu privire la: temeiul legal al prelucrării datelor, perioada pentru care datele cu caracter personal vor fi stocate, dreptul de a solicita informații despre datele sale și prelucrarea acestora de către ONG/cabinetul de avocat, cui îi vor fi transmise și dreptul de a solicita rectificarea datelor introduse incorecte. Aceste informații pot fi furnizate în mai multe moduri. De regulă, cel mai eficient va fi să combinați diferite metode: în conversație în timpul procesului de primire, în formă scrisă, oferind victimei un pliant și oferind o politică online transparentă de confidențialitate și protecție a datelor. În plus, victimele ar trebui să fie informate cu privire la acei subiecți care pot primi datele lor cu caracter personal. Ori de câte ori este posibil, aceste informații trebuie detaliate – indicându-se exact acele entități care vor primi datele.

Victimele au, de asemenea, dreptul de a cere eliminarea, ștergerea datelor lor, care sunt stocate și prelucrate de către ONG/cabinetul de avocat, așa-numitul drept de a fi uitat (articolul 17). Acest drept nu este absolut și este aplicabil doar într-un număr limitat de circumstanțe precum: datele cu caracter personal nu mai sunt valabile pentru scopul pentru care au fost colectate; datele au fost colectate pe baza consimțământului, care a fost acum retras; datele au fost prelucrate pe baza unui interes legitim, care este contestat; datele au fost prelucrate ilegal; sau ștergerea este impusă de lege.

Pentru ONG-uri/cabinete de avocat, poate fi extrem de dificil să stabilească cât timp ar trebui să fie stocate datele victimelor. Deși GDPR nu stabilește o limită de timp, datele personale trebuie stocate pentru cel mai scurt timp posibil. Perioada de păstrare ar trebui utilizată pentru a lua în considerare motivele pentru care un ONG trebuie să prelucreze datele cu caracter personal, precum și ce obligații legale se aplică pentru stocarea datelor pentru o perioadă de timp determinată și aceasta se dovedește a fi o sarcină destul de dificilă.

De exemplu, victimele se pot întoarce pentru asistență suplimentară chiar și după câțiva ani de la primul contact sau pot beneficia de supraveghere după situații susceptibile de a provoca retraumatizare - în cazul unui ONG, ar putea dori să solicite, după câțiva ani de la săvârșirea infracțiunii, consiliere psihologică sau în cazul unui cabinet de avocat, ar putea decide ulterior să dea în judecată statul pentru neadoptarea unui cadru legislativ de protecție adecvat.

De asemenea, poate fi necesară colectarea și prelucrarea datelor sensibile ale victimelor infracțiunilor, cum ar fi etnia sau orientarea sexuală. În fiecare caz, victimele trebuie să fie informate că datele lor sunt colectate și să asigure respectarea drepturilor lor de protecție a datelor.

Aceleași principii (detaliate mai sus) pentru îndrumările transfrontaliere din UE se aplică ca și în cazul îndrumărilor interne. De exemplu, dacă este în joc un caz transnațional de trafic de persoane și este necesar să se transfere date dintr-o țară în alta (*de exemplu*, victima a fost traficată în țara X, dar solicită consiliere juridică sau sprijin de la un ONG din țara Y), victima are aceleași drepturi și, de asemenea, cadrul legal și temeiurile transferului din GDPR ar trebui respectate și aplicate, mai ales dacă este o țară terță.

Protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, investigării, detectării sau urmării penale a infracțiunilor sau executării pedepselor penale, inclusiv protecția împotriva și prevenirea amenințărilor la adresa securității publice și libera circulație a acestor date, face obiectul unui act juridic specific al Uniunii, nu intră în domeniul de aplicare al GDPR, așa cum

s-a menționat anterior, dar intră în domeniul de aplicare al Directivei (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului¹¹.

Directiva (UE) 2016/680, directiva de aplicare a legii (LED) privind protecția datelor, asigură prin urmare protecția datelor cu caracter personal ale persoanelor implicate în procese penale, fie ca martori, **victime** sau suspecti. Deci se aplică victimelor infracțiunilor.

Directiva cere ca datele colectate de autoritățile de aplicare a legii să fie:

- prelucrate **în mod legal și corect**;
- colectate în **scopuri specificate, explicite și legitime** și prelucrate numai într-un mod compatibil cu aceste scopuri;
- **adecvate, relevante și neexcesive** în raport cu scopul pentru care sunt prelucrate;
- **corecte și actualizate** acolo unde este necesar;
- păstrate într-o formă care să permită identificarea persoanei pentru o perioadă nu mai lungă decât este necesar în scopul prelucrării;
- **asigurate în mod corespunzător**, inclusiv protecție împotriva prelucrării neautorizate sau ilegale, folosind măsuri tehnice sau organizatorice adecvate¹².

Pare evident că investigațiile efectuate de autoritățile de poliție și judiciare sunt, în general, axate pe suspectii infracțiunilor și găsirea de probe și nu sunt orientate către protecția datelor victimelor. Atunci când datele unei victime sunt evaluate ca fiind necesare pentru detectarea și investigarea infracțiunilor, aceste date vor fi, de asemenea, prelucrate și utilizate în procedura ulterioară și este foarte important să se asigure cerințele de mai sus în toate etapele.

Directiva cere ca autoritățile de aplicare a legii să facă o distincție clară între datele diferitelor categorii de persoane, inclusiv:

- cele pentru care există **motive serioase** de a crede că au comis sau urmează să comită o infracțiune;
- cele care au fost **condamnate pentru o infracțiune**;
- **victime ale unor infracțiuni** sau cele despre care se crede în mod rezonabil că ar putea fi victime ale unor infracțiuni;
- cele care sunt **părți la o infracțiune**, inclusiv potențialii martori.

Prin urmare, se acordă o atenție deosebită victimelor infracțiunilor. Victimele au, prin urmare, dreptul ca anumite informații să le fie puse la dispoziție – și în unele cazuri furnizate – de către autoritățile competente de aplicare a legii, inclusiv:

- **numele și datele de contact ale autorității competente** care decide scopul și mijloacele prelucrării datelor;
- scopurile prelucrării datelor acestora;

¹¹https://gdprhub.eu/Article_10_GDPR

¹²<https://www.dataprotection.ie/en/organisations/resources-organisations/law-enforcement-directive>

- dreptul de a **depune o plângere** la o autoritate de supraveghere și datele de contact ale autorității;
- existența dreptului de a solicita **accesul și corectarea sau ștergerea datelor lor personale**, precum și dreptul de a restricționa **prelucrarea datelor lor personale**.

Ele au, de asemenea, dreptul de a obține confirmarea de la autoritățile competente cu privire la faptul că datele lor cu caracter personal sunt în curs de prelucrare și de a accesa aceste date și informații referitoare la prelucrarea lor.

Autoritățile naționale trebuie să ia **măsuri tehnice și organizatorice** pentru a asigura un nivel de securitate a datelor cu caracter personal **adecvat riscului**. În cazul în care prelucrarea datelor este automatizată, trebuie puse în aplicare o serie de măsuri, inclusiv:

- interzicerea **accesului** persoanelor neautorizate **la echipamentele** utilizate pentru prelucrare;
- prevenirea citirii, copierii, schimbării sau eliminării neautorizate a **suporturilor de date**;
- prevenirea **introducerii neautorizate a datelor cu caracter personal** și a vizualizării, modificării sau ștergerii neautorizate a **datelor cu caracter personal stocate**.

Confidențialitatea este esențială în activitatea organizațiilor care acordă asistență victimelor. Prin urmare, atingerea atât a standardelor de protecție a datelor, cât și a asistenței victimelor reprezintă un act de echilibru remarcabil. Este esențial ca ONG-urile, cabinetele de avocat și alte părți interesate care lucrează cu victimele să își înțeleagă obligațiile de protecție a datelor și să pună în aplicare mecanismele, procedurile și formarea corecte pentru a-și asigura obligațiile și pentru a proteja victimele infracțiunilor.

În centrul eșecului de a oferi un sistem de justiție eficient, de susținere și uman, care funcționează pentru și nu împotriva victimelor, este eșecul de a investi în înregistrarea completă și coordonată a datelor în cadrul sistemului de justiție penală. Fără date suficiente și exacte despre victimele infracțiunilor, agențiile noastre de justiție penală nu pot identifica pe deplin victimele, cine sunt acestea și care sunt nevoile lor; nu le pot oferi asistența și informațiile potrivite; nu pot împărtăși informații despre acestea cu alte agenții pentru a evita repetarea și, în sfârșit, factorii de decizie politică nu pot identifica în mod adecvat punctele slabe ale sistemului și nu pot oferi soluții eficiente. În plus, fără prelucrarea datelor cu caracter personal ale victimelor, combaterea infracționalității nu se poate realiza în mod eficient, ceea ce, la rândul său, ar împiedica victimele să beneficieze de protecția și asistența necesară. Cu toate acestea, datele furnizate trebuie întotdeauna prelucrate cu atenție și respectând principiile și garanțiile oferite de cele două instrumente, GDPR și Directiva LED.

CAPITOLUL 4

ÎNREGISTRAREA DATELOR DEZAGREGATE DESPRE VICTIMELE INFRAȚIUNILOR

Importanța colectării datelor dezagregate

În fiecare an, se estimează că 15% dintre europeni sau 75 de milioane de oameni din Uniunea Europeană sunt victime ale infracțiunilor.¹³ În această zonă de interes care afectează o parte semnificativă a populației, colectarea în mod constant a datelor dezagregate despre victimele infracțiunilor, în toate jurisdicțiile majore, este esențială. De asemenea, este un imperativ cerut de toate tratatele internaționale privind drepturile omului, care obligă statele să interzică discriminarea sub toate formele ei - lucru care nu se poate face fără date dezagregate pentru a descoperi unde s-ar putea afla discriminarea.¹⁴

Datele dezagregate oferă multe avantaje în încercarea de a asigura că politica este cel mai bine configurată pentru a face față provocărilor în abordarea infracționalității și pentru a depune eforturi pentru a oferi cea mai bună asistență posibilă victimelor infracțiunilor. Datele dezagregate le permit victimelor infracțiunilor să aibă acces la toate drepturile care le sunt oferite, așa cum sunt consacrate în Directiva UE privind Drepturile Victimelor (VRD),¹⁵ deoarece ne permite să înțelegem nevoile diverse ale diferitelor categorii demografice de victime, iar datele mai specifice pot oferi baza pe care să construim strategii care sunt mai adaptate nevoilor diverse din cadrul unui grup mai larg. Intervențiile direcționate, potrivite scopului, pot asigura obținerea unor rezultate mai bune pentru victimele cu nevoi diferite, cu aceleași resurse. Disponibilitatea unor date mai specifice ajută, de asemenea, societatea civilă și părțile interesate să aibă la îndemână statistici interesante atunci când creează și execută campanii de conștientizare direcționate pentru subprobleme specifice ale infracționalității de care sunt interesate.

Datele dezagregate pot ajuta, de asemenea, părțile interesate să evalueze eficacitatea legislației actuale, a inițiativelor politice și a intervențiilor părților interesate relevante și să înțeleagă mai bine anumite fenomene, cum ar fi VBG sau infracțiunile motivate de ură.

În cele din urmă, datele dezagregate ajută la îmbunătățirea accesului și a eficacității asistenței și asigură utilizarea echitabilă a resurselor în cadrul serviciilor de asistență pentru

¹³ Comisia UE, „Drepturile victimelor în UE”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/protecting-victims-rights/victims-rights-eu_en.

¹⁴ Universitatea din Essex, „Date dezagregate și drepturile omului: Drept, politică și practică Clinica Centrului pentru Drepturile Omului” <https://www1.essex.ac.uk/hrc/careers/clinic/documents/disaggregated-data-and-human-rights-law-policy-and-practice.pdf>.

¹⁵ Jurnalul Uniunii Europene, „Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a standardelor minime privind drepturile, sprijinul și protecția victimelor infracțiunilor și care înlocuiește Decizia-cadru 2001/220/JAI a Consiliului”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0029>.

victime. Această abordare este susținută de cercetările academice recente și evaluările politicilor. Aceste perspective vor fi detaliate mai jos. În cele din urmă, cu mai multe date, există mai multă vizibilitate cu privire la respectarea obligațiilor de către Statele Membre ale UE, atât în ceea ce privește drepturile omului în general, dar și în special în ceea ce privește drepturile victimelor și Directiva privind Drepturile Victimelor.

Datele dezagregate și satisfacerea nevoilor diverse în cadrul unui grup mai larg

Diferite autorități subliniază faptul că diferite categorii demografice experimentează infraționalitatea în moduri diferite, cu impacturi directe și indirecte diferite. Accesul la justiție poate varia, de asemenea, foarte mult într-un grup mai larg care cuprinde mai multe categorii demografice. De exemplu, asistența care este accesibilă pentru cei bogați poate să nu fie la fel de accesibilă pentru cei săraci. Victimele care se confruntă cu o serie de alte vulnerabilități și dezavantaje vor avea nevoie de asistență de care ceilalți ar putea să nu aibă nevoie, iar diferite categorii demografice pot avea nevoie de asistență oferită în moduri diferite pentru a garanta aceeași eficiență.

De exemplu, cercetările susțin că există dimensiuni complexe ale experienței victimelor, în funcție de diferențele demografice, inclusiv de sex, vârstă, etnie, sexualitate și cei care aparțin multora dintre aceste grupuri simultan. Aceeași cercetare a confirmat că femeile, copiii și persoanele care trăiesc cu handicapuri tind să întâmpine obstacole foarte specifice în accesul la asistență și că grupurile minoritare menționate mai sus sunt, de asemenea, mai susceptibile de a experimenta victimizare secundară.¹⁶ Datele dezagregate ajută părțile interesate, inclusiv factorii de decizie, să identifice astfel de bariere și, de asemenea, intersecționalitatea aplicabilă, care poate permite crearea și eficacitatea soluțiilor de politică prin asigurarea datelor relevante pentru politici care pot dezvălui vulnerabilitățile sistemului sau factorii declanșatori ai infracțiunilor,¹⁷ printre alte tendințe.

Îmbunătățirea accesului la asistență și eficacitatea acesteia și asigurarea utilizării echitabile a resurselor

Există cercetări ample care sugerează că, pentru a fi eficiente, serviciile de asistență oferite tuturor victimelor infracțiunilor trebuie să fie informate cu privire la traume și adaptate cultural și demografic celor care le primesc. Datele dezagregate îi ajută pe factorii de decizie să identifice unde există lacune în serviciile de asistență și să își direcționeze resursele către locul în care vor fi utilizate cel mai eficient și mai eficace. Observațiile Agenției pentru Drepturi Fundamentale ale Uniunii Europene (FRA) la solicitarea de informații din partea Mecanismului Internațional de Experți Independenți pentru Promovarea Justiției și Egalității Rasiale, în 2023, de exemplu, au abordat provocări specifice pentru minoritățile etnice și migranți în ceea ce privește accesul și încrederea în serviciile

¹⁶ S. Walklate, „Manualul Victimelor și Victimologiei”, 2017.

¹⁷ UNODC, „Variabile de dezagregare: consolidarea înregistrărilor administrative”,

<https://www.unescwa.org/sites/default/files/event/materials/Module4.pdf>.

de asistență, pe lângă aspectele de neîncredere în autorități,¹⁸ ceea ce subliniază necesitatea unei abordări specializate pentru acest grup. Prin colectarea de date dezagregate, furnizorii de servicii se pot asigura că resurse precum suport lingvistic sau asistență specializată sunt disponibile pentru grupurile marginalizate.

Asistență în implementarea obligațiilor Statelor Membre și respectarea VRD de către acestea

VRD își propune să stabilească un „standard minim privind drepturile, asistența și protecția victimelor infracțiunilor” și „asigură că persoanele care au fost victime ale infracțiunilor sunt recunoscute și tratate cu respect”.¹⁹ VRD subliniază, de asemenea, că victimele trebuie să beneficieze de protecție adecvată, asistență și acces la justiție. Ceea ce este clar este că în practică, așa cum este recunoscut și de Comisia Europeană, există o mulțime de obstacole în asigurarea concretă a îndeplinirii acestor standarde în practică; într-un mod tangibil, întrucât cuvintele dintr-o directivă nu pot ajuta victimele în sine. Adesea există eșecuri în implementarea mecanismelor de identificare, îndrumare și asistență a victimelor infracțiunilor, adesea alimentate de „lipsa politicilor și procedurilor bine concepute, cooperarea insuficientă între părțile interesate, absența educației profesionale privind nevoile victimelor și disponibilitatea serviciilor de asistență personalizate pentru diferite categorii de victime”²⁰.

În ceea ce privește toate aceste provocări identificate, datele dezagregate pot ajuta cu siguranță la ameliorarea tuturor acestora. În ceea ce privește „lipsa politicilor și procedurilor bine concepute” și lipsa „disponibilității unor servicii de asistență personalizate pentru diferite categorii de victime”, cu siguranță cu acces la date mai specifice care pot fi ușor dezagregate, factorii de decizie pot fi în poziția de a concepe mai bine politicile și procedurile respective și de a finanța mai bine serviciile de asistență adaptate acolo unde este necesar, iar cei din societatea civilă vor avea posibilități mai mari și mai bune pentru a putea susține grupurile ale căror interese le reprezintă.

În ceea ce privește „cooperarea insuficientă între părțile interesate” și o „absență a educației profesionale a victimelor” - date mai multe și mai bune pot ajuta comunitățile să obțină cea mai bună combinație de persoane în sală pentru a discuta politicile și, într-adevăr, să se asigure că zonele cu probleme sunt mai bine identificate pentru a putea educa mai bine specialiștii și susținătorii în domenii specifice care necesită intervenție și vor ajuta la stimularea părților interesate către un scop comun.

¹⁸ FRA, „Propunerea Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale (FRA) la solicitarea de informații din partea mecanismului internațional de experți independenți pentru a promova justiția și egalitatea rasială în contextul aplicării prevederilor OHCHR”, <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/racism/iiemlawenforcement/cfi-hrc-57/subm-justice-accountability-redress-regi-mech-eu-fundam-fra-fra.pdf>.

¹⁹Comisia UE, „Drepturile victimelor în UE”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/protecting-victims-rights/victims-rights-eu_en.

²⁰Comisia UE, „Drepturile victimelor în UE”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/protecting-victims-rights/victims-rights-eu_en.

Fără îndoială, colectarea periodică a datelor ar ajuta, de asemenea, la monitorizarea îndeplinirii cerințelor VRD de către statele membre UE. De exemplu, Institutul European pentru Egalitatea de Gen (EIGE) a dezvăluit că există state membre europene care încă nu au servicii specifice pentru grupurile cu risc ridicat, cum ar fi femeile care se confruntă cu violența domestică și în familie, față de ceea ce este recomandat în VRD.²¹ Acolo unde există aceste servicii, colectarea de date dezagregate poate ajuta, de asemenea, părțile interesate să evalueze eficacitatea acestor servicii, politicile în vigoare și impactul lor asupra tendințelor infracționalității într-o jurisdicție. Fără dezagregare, va fi dificil să evaluăm ce intervenții sunt eficiente pentru fiecare grup.

Un model pentru colectarea și dezagregarea datelor

Un model de colectare și dezagregare a datelor în Europa, în conformitate cu principii precum cele prezentate în Directiva UE privind Drepturile Victimelor și cadrele aferente drepturilor omului, ar trebui să implice mai multe componente cheie, inclusiv identificarea unui set minim de date de colectat, identificarea și activarea punctelor de contact cu victimele care pot fi capabile să colecteze date, dezagregarea datelor, asigurându-se că există o guvernare eficientă în jur, și tratarea datelor, raportarea datelor și armonizarea, pe cât posibil, cu cadre similare în UE pentru a permite mai ușor cooperarea transfrontalieră.

1. Crearea unui set standardizat de dimensiuni de dezagregare

Primul pas este implementarea unui set standardizat de dimensiuni de dezagregare care să fie măsurate, care sunt împărtășite, practicabile de colectat, aliniate la normele și standardele internaționale și adecvate scopului, măsurate prin consultarea părților interesate, în toate statele membre ale UE. OCDE subliniază aceasta ca fiind cea mai bună practică în realizarea coerenței politicilor între sectoare și regiuni.²² Prin creșterea datelor disponibile despre infracțiuni și prin asigurarea că datele sunt gestionate cu atenție și în cadrul parametrilor de intimitate și confidențialitate, pot fi identificate tendințe și accesul la justiție poate fi sporit.

Cel puțin, acest set de dimensiuni ar trebui să includă identificarea diferitelor tipuri de infracțiuni și să includă date demografice (sex, vârstă, etnie, religie, handicap și alți indicatori demografici); precum și prezența unor factori agravanți cunoscuți, date despre procesul penal (fazele de anchetă și urmărire penală) și date despre cum sunt implementate drepturile și în ce măsură primesc și sunt capabile victimele să acționeze în conformitate cu drepturile lor.

Fără îndoială, pentru a proteja identitățile victimelor, datele ar trebui să fie anonimizate, iar organisme precum Clasificarea Internațională a Criminalității în Scopuri Statistice (ICCS) și alte părți interesate relevante ar putea fi capabile să asiste la dezvoltarea lor. Astfel de informații pot fi stocate fie sub formă de metadata (de exemplu, „numărul de autori de omucidere include și complici la infracțiune”, fie ca variabile de dezagregare, în

²¹ Institutul European pentru Egalitatea de Gen, „Dezvoltarea terminologiei și a indicatorilor la nivelul UE pentru colectarea de date privind violența împotriva femeilor”, https://eige.europa.eu/gender-based-violence/data-collection/developing-eu-wide-terminology-and-indicators-data-collection-violence-against-women?language_content_entity=en.

²² OCDE, „Instrumente juridice OCDE”, <https://legalinstruments.oecd.org/en/about>.

funcție de nevoile sistemului). Atunci când colectează date despre victimele infracțiunilor din diferitele categorii de infracțiuni, instituțiile și organizațiile trebuie să se asigure că indicatorii oferă suficiente informații pentru a putea reflecta tendințele și motivațiile infracțiunii, precum și pentru a reflecta profunzimea prejudiciului, impactul sistemic iar aceste date sunt capabile să informeze orice nevoie de asistență personalizată pentru victime.

1.1. Pentru toate categoriile

Întrucât variația clasificărilor naționale ale criminalității limitează comparabilitatea statisticilor privind criminalitatea între țările europene, este posibil ca adoptarea Clasificării Internaționale a Criminalității în Scopuri Statistice (ICCS), elaborată de Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crimă (UNODC) și publicată pentru prima dată în 2015²³ să fie considerată sau oglindită sau stabilită într-un fel ca bază. ICCS a fost primul cadru comun care a grupat toate tipurile de infracțiuni în categorii care sunt utile pentru realizarea de statistici privind criminalitatea în întreaga lume. Unele principii cheie care trebuie luate în considerare pentru categorii/dimensiuni ar fi exhaustivitatea sau asigurarea faptului că categoriile/dimensiunile acoperă toate infracțiunile, exclusivitatea reciprocă sau asigurarea faptului că o infracțiune aparține doar unei clase și fezabilitatea statistică, însemnând că ar trebui să fie posibilă colectarea datelor și crearea de statistici despre dimensiune.

Categoriile de infracțiuni ar putea include:

1. Acte care duc la moarte sau care au intenția de a provoca moartea
2. Acte care conduc la prejudicii sau intenționează să provoace un prejudiciu persoanei
3. Acte vătămătoare de natură sexuală
4. Acte împotriva patrimoniului care implică violență sau amenințare împotriva unei persoane
5. Acte numai împotriva patrimoniului
6. Acte care implică substanțe psihoactive controlate sau alte droguri
7. Acte care implică fraudă, înșelăciune sau corupție
8. Acte împotriva ordinii publice, a autorității și prevederile Legilor Statului împotriva siguranței publice și a securității statului
9. Acte împotriva mediului înconjurător
10. Alte infracțiuni neclasificate în altă categorie

1.2. Dezagregări standard

În linii mari, dezagregările care ar trebui implementate ar putea fi cele identificate mai jos în cadrul ICCS, precum și numărul de victime (în luni sau ani) pentru fiecare dintre categoriile de mai sus.

²³ Eurostat, „Orientările UE pentru Clasificarea Internațională a Criminalității în Scopuri Statistice — ICCS”; 2017, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/8305054/KS-GQ-17-010-EN-N.pdf/feefb266-becc-441c-8283-3f9f74b29156>.

DEZAGREGĂRI ALE EVENIMENTULUI	DEZAGREGĂRI ALE VICTIMEI
At - Tentativă/ Finalizat	SV - Sexul victimei
We - Tipul de armă folosit	AV - Vârsta victimei
SIC - Context situațional	STV – Categoria de vârstă a victimei (minor/adult)
Geo - Localizare geografică	VIP - Relația victimă-făptuitor
DaT - Data și ora	Cit - Naționalitatea
Lo – Tipul de locație	LS - Statutul juridic al victimei (persoană fizică/juridică)
Mot - Motiv	Int - Starea de ebrietate a victimei
Cy - Legat de criminalitatea cibernetică	ES - Sectorul economic de activitate al victimei
Rep – Raportat de	
DEZAGREGĂRI ALE FĂPTUITORULUI	DESCRIERI/INCLUZIUNI ALE DATELOR
SP - Sexul făptuitorului	Th - Amenințări incluse
AP - Vârsta făptuitorului	AA - Ajutorare/complicitate inclusă
STP - Categoria de vârstă a făptuitorului (minor/adult)	Ac – Complice inclus
VIP - Relația victimă-făptuitor	CP - Conspirație/planificare/pregătire incluse
Cit — Naționalitatea	In - Instigarea la comiterea infracțiunii inclusă
LS - Statutul juridic al făptuitorului	
Int - Starea de ebrietate a făptuitorului	
EASt – Situația activității economice a făptuitorului	
Rec - Statutul de recidivist al făptuitorului	
<i>Sursa: Clasificarea Internațională a Criminalității în Scopuri Statistice (ICCS) — Versiunea 1.0</i>	

1.3. Dezagregări suplimentare de luat în considerare pentru utilizare pe scară largă

Pot fi luate în considerare categorii suplimentare de dezagregare, chiar dacă doar pentru utilizare și analiză în cadrul unui stat membru pentru politica și reflectarea acestuia. Aceste dezagregări specifice pot ajuta la identificarea tendințelor care implică infracțiuni motivate de ură și a tendințelor legate de discriminare sau părtinire inconstientă, pot ajuta la identificarea obstacolelor în raportare și pot ajuta la capturarea rezultatelor investigației și/sau urmăririi penale.

- Durata dintre momentul săvârșirii infracțiunii și momentul raportării (în luni sau ani)
 - Sexul victimei
 - Sexualitatea victimei
 - Handicapul victimei
 - Rasa victimei
 - Religia victimei
 - Limba victimei
 - Limba infractorului
 - Sexul infractorului
 - Rezultatul investigației
 - Etapa urmăririi penale

În timp ce dimensiunea relației dintre victimă și făptuitor este remarcată în graficul de mai sus în setul identificat în setul standard ICCS, sunt posibile dezagregări suplimentare

în ceea ce privește relația și acestea pot ajuta la identificarea tendințelor și barierelor în special în domeniul infracțiunilor comise împotriva partenerilor intimi (și de obicei femeilor).²⁴ Aceste categorii ar putea fi utilizate în operațiunile de zi cu zi ale poliției și pot genera date statistice din sistemele operaționale de înregistrare și gestionare a datelor poliției. ICCS propune un cadru statistic de 17 categorii de relații, dintre care șase ar putea fi agregate într-o categorie pentru parteneri intimi. UNODC (2015) evidențiază cele șase categorii de parteneri intimi de cel mai jos nivel propuse de ICCS: (i) soțul/soția actuală; (ii) partenerul de conviețuire actual; (iii) partenerul actual cu care nu conviețuiește; (iv) fostul soț/fosta soție; (v) fostul partener de conviețuire; (vi) fostul partener cu care nu a conviețuit.

2. Dezagregări cheie de luat în considerare în cadrul categoriilor de infracțiuni

Utilizarea indicatorilor calitativi și cantitativi privind victimele infracțiunilor permite instituțiilor și organizațiilor să sporească atât eforturile de prevenire a infracțiunilor, cât și serviciile de asistență a victimelor. Mai exact: (i) **indicatorii cantitativi** permit monitorizarea tendințelor, planificarea resurselor și evaluarea eficacității politicilor de prevenire și asistență; (ii) **indicatorii calitativi** oferă informații despre experiențele victimelor și ajută la conceperea unor intervenții mai sensibile și mai bine direcționate, care să răspundă nevoilor diverselor grupuri demografice. În continuare, vom examina indicatorii relevanți pentru fiecare categorie principală de infracțiuni care afectează victimele, explicând semnificația acestora în procesul de colectare a datelor.

2.1. Infracțiuni împotriva vieții

Infracțiunile împotriva vieții includ acte care provoacă sau intenționează să provoace moartea, cum ar fi omuciderea, feminicidul sau tentativa de omor. Indicatorii calitativi și cantitativi colectați pentru această categorie sunt esențiali pentru identificarea tendințelor, determinarea factorilor de risc, îmbunătățirea strategiilor de prevenire și asigurarea unui sprijin adecvat pentru victime și familiile acestora.

- **Indicatori cantitativi.** Aceste puncte de date oferă o măsură obiectivă a sferei și caracteristicilor fenomenului: (i) numărul de omucideri și tentative de omucidere; (ii) numărul de feminicide; (iii) numărul de pruncucideri;
- **Indicatori calitativi.** Aceste puncte de date oferă o perspectivă mai profundă asupra contextului și experiențelor victimelor, oferind informații valoroase pentru a îmbunătăți eforturile de asistență și prevenire: (i) relația dintre victimă și infractor; (ii) contextul infracțiunii; (iii) experiențele victimelor și ale familiilor; (iv) bariere în calea raportării; (v) feedback cu privire la serviciile de asistență; (vi) profilul demografic al victimelor; (vii) motivațiile și dinamica infractorului.

²⁴ Institutul European pentru Egalitatea de Gen, „Indicatorii EIGE privind violența partenerului intim, violul și feminicidul: Recomandări pentru îmbunătățirea calității datelor, a disponibilității și a comparabilității”, https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/eiges-indicators-intimate-partner-violence-rape-and-femicide-recommendations-improve-data-quality-availability-and?language_content_entity=en.

2.2. Infracțiuni împotriva integrității corporale și a sănătății

Infracțiunile împotriva integrității corporale și a sănătății includ acte care provoacă vătămări fizice sau subminează bunăstarea fizică și psihică a victimelor. Colectarea indicatorilor calitativi și cantitativi din această categorie este esențială pentru a evalua amploarea vătămării, pentru a concepe politici de prevenire țintite și pentru a oferi asistență victimelor.

- **Indicatori cantitativi.** Acești indicatori oferă perspective măsurabile asupra incidenței și gravității unor astfel de infracțiuni: (i) numărul de incidente raportate; (ii) numărul și gravitatea leziunilor fizice; (iii) numărul victimelor în funcție de vârstă și sex; (iv) durata impactului fizic sau medical; (v) numărul de incidente în funcție de context; (vi) costul economic al prejudiciului;

- **Indicatori calitativi.** Acești indicatori oferă o perspectivă mai profundă asupra contextului infracțiunilor și impactului acestora asupra victimelor: (i) impactul psihologic; (ii) relația dintre victimă și infractor; (iii) bariere în calea raportării; (v) feedback cu privire la serviciile de asistență; (vi) detalii despre contextul infracțiunii.

2.3. Act vătămător de natură sexuală

Violența bazată pe gen necesită date nuanțate pentru a modela intervenții care abordează cauze sistemice și promovează siguranța și dreptatea pentru victime. Evidențierea ratelor sumbre de succes în urmărirea penală a infracțiunilor sexuale și a efectelor lor psihologice profunde subliniază nevoia de asistență specializată pentru victime, cum ar fi consilierea pentru traume. În acest scop, violența de gen necesită un proces structurat de colectare a datelor pentru a înțelege fenomenul, a sprijini victimele și a promova intervenții eficiente.

- **Indicatori cantitativi.** Acești indicatori oferă perspective măsurabile asupra amplitudinii și caracteristicilor violenței bazate pe gen: (i) tipuri de infracțiuni sexuale; (ii) numărul de cazuri de violență de gen; (iii) numărul de victime în funcție de sex, vârstă și etnie; (iv) numărul de infracțiuni înregistrate; (v) numărul de condamnări; (vi) durata medie a investigațiilor și a procedurilor judiciare;

- **Indicatori calitativi.** Acești indicatori oferă perspective mai profunde asupra contextului și experiențelor victimelor, esențiale pentru intervenții sensibile și adecvate: (i) impactul psihologic și emoțional; (ii) relația dintre victimă și infractor; (iii) bariere în calea raportării; (iv) feedback cu privire la răspunsul autorităților; (v) experiența cu serviciile de asistență; (vi) contextul socio-cultural; (vii) experiențe de victimizare secundară.

2.4. Infracțiuni împotriva patrimoniului

Infracțiunile împotriva patrimoniului, cum ar fi furtul, tâlhăria și daunele materiale, au consecințe financiare, psihologice și sociale semnificative. Colectarea datelor atât cantitative, cât și calitative este esențială pentru a înțelege natura și amploarea acestor infracțiuni, pentru a îmbunătăți strategiile de prevenire și pentru a asigura asistența adecvată pentru victime.

- **Indicatori cantitativi.** Acești indicatori oferă o măsură obiectivă a frecvenței și caracteristicilor infracțiunilor împotriva patrimoniului: (i) numărul de infracțiuni raportate; (ii) tip de infracțiune (de exemplu, furt, tâlhărie, vandalism, fraudă); (iii) valoarea bănească a bunurilor furate sau distruse; (iv) numărul de infracțiuni care implică violență;

- **Indicatori calitativi.** Acești indicatori oferă o perspectivă mai profundă asupra contextului infracțiunilor și a impactului acestora asupra victimelor: (i) datele demografice ale victimelor; (ii) experiența victimelor cu forțele de ordine; (iii) bariere în calea raportării; (iv) contextul infracțiunii; (v) impactul socioeconomic; (vi) feedback cu privire la măsurile de asistență.

2.5. Traficul de persoane și crimele împotriva umanității

Infracțiunile precum traficul de persoane și crimele împotriva umanității necesită cadre solide de colectare a datelor pentru a le evalua domeniul de aplicare, a înțelege impactul lor și a concepe intervenții eficiente.

- **Indicatori cantitativi.** Acești indicatori măsoară prevalența, caracteristicile și rezultatele acestor infracțiuni: (i) numărul de incidente de trafic raportate; (ii) numărul victimelor identificate; (iii) forma de exploatare (de exemplu, exploatare sexuală, muncă forțată, trafic de organe); (iv) numărul de cazuri transfrontaliere vs. interne; (v) numărul de acuzații și condamnări

- **Indicatori calitativi.** Acești indicatori explorează contextul, impactul și factorii sistemici ai acestor infracțiuni: (i) experiențele și mărturiile victimelor; (ii) motivațiile și metodele traficantilor; (iii) bariere în calea raportării; (iv) eficacitatea serviciilor de asistență pentru victime; (v) percepția asupra forțelor de ordine și a autorităților; (vi) factori culturali sau societali.

2.3. Contorizarea eficientă

Pentru a asigura comparabilitatea datelor în timpul procesului de producție, țările trebuie să aplice reguli adecvate pentru contorizarea infracțiunilor și a persoanelor. Regulile recomandate de Eurostat pentru contorizarea infracțiunilor sunt:

- ar trebui contorizate toate infracțiunile dintr-un eveniment infracțional
- infracțiunile multiple de același tip trebuie contorizate ca fiind mai mult de una
- infracțiunile săvârșite de mai multe persoane ar trebui să fie contorizate drept o singură infracțiune.

Regulile de contorizare a „totalurilor” pentru persoane sunt:

- persoanele suspectate/judecate/condamnate/reținute pentru mai multe (serii de) infracțiuni de același tip ar trebui să fie contorizate ca o singură persoană
 - persoanele suspectate/judecate/condamnate/reținute de mai multe ori (în momente diferite) într-un an ar trebui să fie contorizate ca o singură persoană
 - atunci când se indică numărul de persoane dintr-o infracțiune, se recomandă ca fiecare persoană să fie contorizată separat pentru fiecare infracțiune și faptă.

- Deoarece țările înregistrează informații în primul rând în scopuri administrative, datele și metodele pe care le folosesc pot varia. Din aceste motive, datele de bază și modul în care sunt colectate sunt diferite în fiecare țară. Cu toate acestea, conformitatea cu definițiile ICCS și regulile de contorizare poate fi găsită în metadatele relevante pentru fiecare țară.²⁵

2.4. Linii directoare pentru colectarea informată a traumei și sensibilă din punct de vedere cultural

Ar trebui să existe, pe cât posibil, linii directoare cu privire la modurile de colectare informată a traumei și sensibile din punct de vedere cultural și metodele standardizate de colectare, pentru a facilita compararea și analiza semnificativă, iar aceste linii directoare ar trebui să integreze părți relevante ale standardelor din Directiva UE privind Drepturile Victimelor în colectarea de date naționale pentru a asigura compatibilitatea cu raportarea la nivelul UE.

Aceste linii directoare ar trebui să includă, de asemenea, instrucțiuni și metode pentru informarea adecvată și sensibilă a victimelor cu privire la scopul colectării datelor, deoarece studiile arată că acestea vor avea mai multe șanse să furnizeze informații corecte și complete. Colectarea voluntară de date promovează un sentiment de control și siguranță, ceea ce este deosebit de important pentru supraviețuitorii traumei.²⁶

2.5. Puncte primare de colectare

Elementele practice ale colectării datelor trebuie abordate așadar, cei care au în mod constant puncte de contact cu victimele având instrumente pentru a colecta date, inclusiv tehnologia adecvată, finanțare și instrucțiuni. Acest grup ar include ofițeri de poliție, procurori, instanțe, închisori, ONG-uri și alți furnizori de asistență publici și privați. Acest lucru se datorează faptului că colectarea datelor la contactul inițial îmbunătățește calitatea datelor și poate ghida asistența imediată. Înregistrarea caracteristicilor suplimentare ale infracțiunilor, victimelor și infractorilor ar trebui să se facă la nivelul introducerii datelor primare pentru fiecare observație.

În sistemele de introducere manuală a datelor, trebuie păstrate tabele separate pentru datele privind infracțiunile pentru fiecare dezagregare înainte de a fi agregate. În sistemele computerizate, este mai ușor să analizați datele prin toate combinațiile de variabile de dezagregare.

În sistemele computerizate de captare, stocare, transfer și compilare a datelor, este posibil să se înregistreze un număr mare de dezagregări pentru fiecare înregistrare unitară. Este important ca, acolo unde este posibil, sistemele de înregistrare să fie încorporate în procesele de înregistrare existente care sunt concepute să declanșeze luarea în considerare

²⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/crime/methodology>

²⁶Hudson, A, Robinson, A, ojp.gov. (2024). Diferite, dar complementare: două abordări pentru sprijinirea victimelor violenței sexuale în Regatul Unit | Oficiul pentru Programe în Justiție. [online] Disponibil la: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/different-yet-complementary-two-approaches-supporting-victims> [Accesat 7 noiembrie 2024].

a înregistrării și să creeze cele mai puține cerințe birocratice posibile pentru personalul operațional.²⁷

Așadar, ar trebui să existe un mecanism de colectare a acestor date din toate sursele relevante, printr-un birou sau inițiativă națională, care să asigure că diferitele intrări sunt prezentate într-un format mai lizibil și mai accesibil pentru o eventuală examinare de către părțile interesate relevante. Acest lucru ar putea fi, de exemplu, printr-o Bază de Date Națională pentru Victimele Infrajeciunilor cu protocoale de acces securizat, în care ar exista o consolidare a datelor referitoare la victime, facilitând accesul și actualizarea înregistrărilor diferitelor agenții după cum este necesar. O astfel de bază de date ar putea fi configurată pentru ca sistemele altor grupuri să introducă în ea date actualizate direct la intervale periodice (să zicem, lunar sau trimestrial), sau ar putea fi realizată printr-o platformă comună de colectare a datelor realizată numai în acest scop. Un sistem de „etichete” poate fi implementat de instituțiile naționale de înregistrare a criminalității în diferite moduri. În mod ideal, variabilele complet integrate la nivel de unitate ar permite o analiză completă a oricărei infracțiuni, infractor sau victimă prin orice combinație relevantă de variabile de dezagregare necesare.

Din motive de eficiență, dacă sistemul național de înregistrare utilizează deja o bază de date electronică, implementarea ICCS ar putea include conectarea datelor suplimentare la „etichetele” ICCS. Înregistrarea și trimiterea acestor date pot implica probleme juridice sau practice care trebuie rezolvate. O astfel de inițiativă ar trebui să fie susținută de instruirea periodică a personalului din cadrul agențiilor privind colectarea de date precisă și consecventă și utilizarea instrumentelor relevante, precum și obligațiile GDPR și prin audituri periodice ale datelor inserate pentru a ajuta la identificarea discrepanțelor și inconsecvențelor între agenții, facilitând îmbunătățirea calității și comparabilității datelor în timp.

Organizațiile societății civile care înregistrează și monitorizează infracțiunile motivate de ură pe baza metodologiilor clare, transparente și solide ar trebui tratate ca parteneri egali cu poliția, procuratura și sistemul judiciar în eforturile de a înțelege și aborda infracționalitatea (de exemplu, prin grupuri de lucru). Pe lângă beneficiul accesării datelor societății civile (în conformitate cu protecția relevantă pentru datele victimelor și confidențialitatea), această cooperare poate crește calitatea și profunzimea relațiilor, ceea ce, la rândul său, poate crește șansa ca victimele să rămână implicate în procesul de justiție penală și vor dezvolta încrederea în autorități.²⁸ De asemenea, este necesar să se lucreze îndeaproape cu organizațiile relevante ale societății civile pentru a analiza, dezvolta și adopta strategii specifice de conștientizare și de sensibilizare a victimelor, care abordează, de asemenea, barierele evidente în calea raportării, inclusiv răspunsurile nesatisfăcătoare ale poliției și întârzierile îndelungate în investigații. Cu toate acestea, această abordare necesită resurse și angajamentul de a dezvolta capacitatea organizațiilor societății civile

²⁷Consiliul Europei (COE), „Colectarea de date dezagregate privind infracțiunile motivate de ură, discursul instigator la ură și discriminarea în Republica Moldova: recomandări și analiză situațională, <https://rm.coe.int/final-data-collection-md-en/16809f7473>.

²⁸Consiliul Europei (COE), „Colectarea de date dezagregate privind infracțiunile motivate de ură, discursul instigator la ură și discriminarea în Republica Moldova: recomandări și analiză situațională, <https://rm.coe.int/final-data-collection-md-en/16809f7473>.

care în prezent nu sunt capabile să efectueze monitorizarea și asistența victimelor la un standard suficient de înalt.

Sistemele de înregistrare și colectare a datelor ar trebui:

- să fie axate pe victimă;
- să facă parte dintr-un sistem care să includă instrucțiuni de înaltă calitate, instrucțiuni de investigare și urmărire penală și un cadru juridic și politic incluziv, susținut de finanțare durabilă;²⁹
 - să caute alinierea internațională: să fie aliniată la normele și standardele internaționale. La nivel practic, acest lucru asigură că datele rezultate sunt mai ușor de transmis la solicitări periodice din partea organizațiilor interguvernamentale (a se vedea cerințele anuale de raportare anuală a infracțiunilor motivate de ură, de exemplu), sau colectarea de date Eurostat privind infracțiunile implementată împreună cu Sondajele Organizației Națiunilor Unite privind tendințele criminalității și Operațiuni de justiție penală implementate de Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate (UNDOC).
 - să fie transparente: să prezinte date precise, ușor accesibile publicului; și
 - să fie implementate în contextul unui angajament puternic față de cooperarea între agențiile de justiție penală, ministerele guvernamentale relevante, organizațiile relevante ale societății civile și cadrele universitare cu competențe relevante.

2.6. Conformitatea cu GDPR

Menționând în special faptul că contextul acestei resurse este UE, trebuie să se ia în considerare, în timpul instalării inițiale a sistemelor de colectare a datelor, **colectarea și stocarea securizată a datelor și conformă cu Regulamentul general al UE privind protecția datelor (GDPR)**, pentru a se asigura că confidențialitatea și demnitatea victimelor este respectată și în conformitate cu (GDPR). Există dovezi că, fără o securitate adecvată a datelor, riscurile de retraumatizare și de invazie a vieții private pot fi mari, iar victimele pot fi descurajate să caute ajutor³⁰.

2.7. Raportarea și transparența

Datele dezagregate ar trebui să fie, la intervale regulate, analizate și puse la dispoziție cu ușurință părților interesate, pentru a permite identificarea și confruntarea problemelor emergente pe care datele respective le vor expune. Raportarea transparentă poate ajuta la promovarea responsabilității și poate ajuta factorii de decizie să ajusteze alocările de resurse în funcție de nevoile identificate.

2.8. Asigurarea calității

Datele ar trebui să fie supuse unei validări de rutină printr-o serie de verificări pentru a asigura exactitatea și corectitudinea acestora. Aceste verificări ar trebui să includă

²⁹Consiliul Europei (COE), „Colectarea de date dezagregate privind infracțiunile motivate de ură, discursul instigator la ură și discriminarea în Republica Moldova: recomandări și analiză situațională”, <https://rm.coe.int/final-data-collection-md-en/16809f7473>.

³⁰Victim Support Europe, „Asistență pentru victime și protecția datelor”, <https://victim-support.eu/wp-content/uploads/2021/02/VSE-Data-Protection-paper.pdf>.

verificarea faptului că lacunele detaliate se aliniază cu totalurile generale, compararea tendințelor datelor cu cifrele din anii anteriori pentru a identifica orice anomalie și corelarea informațiilor din diferite surse, cum ar fi date despre infracțiuni, victime, suspecți, urmăriri penale și condamnări³¹— pentru a confirma coerența. Astfel de practici ajută la menținerea integrității datelor și sprijină luarea deciziilor în cunoștință de cauză.

În concluzie, colectarea de date dezagregate, atunci când este implementată cu atenție și în siguranță, este o piatră de temelie pentru promovarea obiectivului Directivei UE privind Drepturile Victimelor de asistență echitabilă pentru toate victimele. Datele dezagregate contribuie în mod semnificativ la un sistem mai receptiv și mai echitabil în întreaga UE.

³¹ Eurostat, „Infracțiunile și calitatea justiției penale”, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/crime/quality>.

CAPITOLUL 5

ACORDURI PRIVIND SCHIMBUL DE DATE

Acest capitol oferă un model de acord multilateral privind schimbul de date și, în același timp, subliniază obiectivele și tipul de instituții, organizații care pot fi implicate într-un astfel de acord. Un răspuns de succes în protejarea drepturilor victimelor necesită colaborarea și cooperarea multor părți interesate. Este esențială oficializarea cooperării în cadrul acordurilor pentru stabilirea unor sisteme adecvate de asistență pentru victimele infracțiunilor.

Obiectivul(e) acordului

Următoarele obiective pot oferi fundamentul pentru schimbul eficient, etic și juridic de date, care aduce beneficii tuturor părților implicate și asigură protecția persoanelor.

1. **Îmbunătățirea colaborării și comunicării:** Încurajarea cooperării mai strânse între instituțiile și organizațiile implicate, asigurând schimbul de date pentru o mai bună luare a deciziilor, acțiuni coordonate și, în primul rând, oferirea unei administrări eficiente a justiției și acces la justiție pentru victime.

2. **Asigurarea protecției și bunăstării persoanelor:** Facilitarea identificării și asistenței persoanelor (de exemplu, victime, grupuri vulnerabile) într-o manieră care le respectă drepturile, intimitatea și demnitatea.

3. **Promovarea eficienței în furnizarea serviciilor:** Permite transferul de date pentru furnizarea eficientă de servicii și asistență între diferite entități, evitând multiplicarea și asigurând continuitatea asistenței.

4. **Sprrijinirea proceselor judiciare și juridice:** Asigurarea că toate datele relevante sunt împărtășite în siguranță pentru a ajuta în procedurile legale, de la investigație la urmărire penală, păstrând în același timp confidențialitatea și integritatea informațiilor sensibile.

5. **Respectarea cadrelor juridice și de reglementare:** Asigurarea că schimbul de date este efectuat în deplină conformitate cu legile naționale și internaționale aplicabile, inclusiv cu reglementările privind protecția datelor, pentru a evita încălcările și obligațiile.

6. **Standardizarea practicilor de gestionare a datelor:** Stabilirea de proceduri și standarde comune pentru colectarea, prelucrarea, stocarea și schimbul de date pentru a asigura coerența și corectitudinea tuturor entităților participante.

7. **Construirea încrederii și responsabilității între părți:** Crearea unui cadru de încredere și responsabilitate, în care toate părțile sunt responsabile pentru manipularea datelor într-un mod sigur, etic și legal, cu consecințe clare pentru neconformitate.

Scopul schimbului de date

Scopul schimbului de date este de a facilita acțiuni eficiente și coordonate între instituțiile și organizațiile participante. Datele distribuite vor servi mai multor scopuri cheie, inclusiv:

1. **Identificarea persoanelor:** Permite identificării exacte și în timp util a persoanelor care au nevoie de servicii, protecție sau intervenție de către entitățile relevante.
2. **Coordonarea asistenței:** Permite îndrumării persoanelor către instituții, asigurându-se că aceștia primesc asistența necesară (de exemplu, juridică, medicală, financiară) fără întârzieri sau dublare a eforturilor.
3. **Continuitatea și transferul serviciilor:** Asigurarea faptului că asistența, sprijinul sau protecția oferite de o entitate poate fi transferată către alta atunci când este necesar, menținând continuitatea serviciilor pentru persoanele în cauză.
4. **Procese juridice și judiciare:** Sprijinirea investigațiilor legale, a acțiunilor în justiție sau a procedurilor administrative prin schimbul securizat de date relevante, inclusiv probe, declarații ale martorilor și documentație juridică.
5. **Eficiența operațională:** Creșterea eficienței operaționale a tuturor părților prin schimbul informațiilor relevante necesare pentru a furniza servicii complete și integrate persoanelor în cauză.
6. **Respectarea obligațiilor legale:** Facilitarea respectării legilor naționale și internaționale, inclusiv reglementările privind protecția datelor, și asigurarea respectării drepturilor și a vieții private a persoanelor în toate procesele.

Instituțiile și organizațiile care pot fi implicate în acordul privind schimbul de date

Agenții guvernamentale

1. **Agenții de aplicare a legii** (de exemplu, poliție, unități de investigație): Responsabile pentru identificarea victimelor, investigații penale și proceduri juridice.
2. **Organe judiciare:** Implicate în procesele judiciare și în documentația juridică aferentă cauzelor în discuție.
3. **Servicii Sociale și Departamente de Asistență Socială:** Oferă asistență socială, asistență victimelor și protecție.
4. **Departamente de Sănătate:** Gestionează datele medicale, inclusiv evaluările psihologice și detaliile tratamentelor, pentru persoanele care necesită intervenție medicală.
5. **Autorități de imigrare:** Pentru cazurile care implică victime transfrontaliere sau persoane care au nevoie de servicii de rezidență, azil sau repatriere.

Organizații neguvernamentale

1. **Organizații pentru drepturile omului:** Se ocupă de probleme legate de protecția victimelor, reprezentare juridică și servicii de asistență.
2. **Organizații de asistență a victimelor:** Oferă asistență directă (de exemplu, adăposturi, asistență juridică și sprijin psihosocial) persoanelor care au nevoie.
3. **Organizații de asistență juridică:** Oferă reprezentare juridică, servicii de consultanță și asistență pe parcursul procedurilor judiciare.
4. **ONG-uri internaționale:** Gestionează schimbul transnațional sau transfrontalier de date, în special pentru victime internaționale, refugiați sau cazuri de trafic de persoane.
5. **Agenții ale Națiunilor Unite** (de exemplu UNHCR și UNICEF): Se ocupă de relocarea refugiaților, drepturile omului și protecția persoanelor vulnerabile.
6. **Organizații Internaționale de Justiție Penală** (de exemplu INTERPOL, Europol): Facilitează anchetele penale transfrontaliere, cazurile de trafic de persoane sau cooperarea judiciară internațională.

Furnizori de asistență medicală

1. **Spitale și clinici:** Dezvăluie fișe medicale și oferă asistență persoanelor care au nevoie de servicii de sănătate fizică sau psihologică.
2. **Servicii de sănătate mintală:** Implicate în evaluarea sănătății mintale, tratamentul și reabilitarea victimelor sau a persoanelor afectate de traume.

Tipuri de elemente de date

Identificarea victimei

Următoarele implică colectarea de informații de bază și esențiale pentru identificarea și verificarea persoanei

1. **Identificatori personali:** Numele complet, data nașterii, sexul, naționalitatea și documentele de identificare (de exemplu, pașaport, carte de identitate).
2. **Date biometrice:** Amprente digitale, fotografiile sau alte înregistrări biometrice pentru a verifica identitatea.
3. **Informații de contact:** Adresă, număr de telefon și e-mail, dacă este cazul.
4. **Informații despre locație:** Locația actuală sau ultima cunoscută, coordonatele geografice sau locația casei sigure (dacă este cazul).
5. **Starea medicală și psihologică:** Afecțiuni medicale, leziuni sau evaluări psihologice relevante pentru identificarea lor și nevoile imediate.
6. **Informații circumstanțiale:** Detalii despre descoperirea persoanei, salvarea inițială sau întâlnirea cu autorități sau agenții (de exemplu, data, locația, situația).
7. **Informații demografice:** Etnie, limbă, mediul cultural (pentru a ajuta cu răspunsuri adecvate din punct de vedere cultural).

Îndrumare către asistență

Odată identificată, persoana poate fi îndrumată către diverse servicii, iar următoarele elemente de date sunt distribuite pentru a asigura asistență:

1. **Evaluări ale nevoilor de servicii:** O evaluare formală a nevoilor persoanei (de exemplu, asistență medicală, adăpost, asistență psihologică, asistență juridică).
2. **Formulare de consimțământ:** Documentarea consimțământului informat al persoanei de a primi servicii și de a-și distribui datele entităților relevante.
3. **Istoricul cazului:** Context de bază privind situația persoanei, inclusiv natura prejudiciului sau exploatării pe care le-a suferit.
4. **Fișe medicale:** Starea de sănătate, diagnostice, tratamente primite sau necesare, fișe de vaccinare și medicație în curs.
5. **Evaluări ale riscurilor și vulnerabilităților:** Detalii despre orice amenințări sau riscuri imediate (de exemplu, preocupări de siguranță, nevoi de securitate) cu care s-ar putea confrunta persoana.
6. **Contextul social și economic:** Informații despre familia lor, persoanele aflate în întreținere sau situația financiară, dacă sunt relevante pentru furnizarea de servicii.

Transferul asistenței de la o entitate la alta

Atunci când o persoană este transferată între furnizori de servicii sau organizații, următoarele date vor facilita continuitatea asistenței:

1. **Înregistrări de gestionare a cazului:** Mențiuni de la furnizorii anteriori de servicii, progresul cazului și istoricul intervențiilor.
2. **Asistența oferită:** Specificații despre serviciile oferite deja (de exemplu, locuință, ajutor financiar, tratament medical) și orice asistență continuă.
3. **Planuri de asistență și supraveghere:** Documentarea planurilor în curs sau viitoare, inclusiv programări, terapii și pași următori în furnizarea de servicii.
4. **Scrisori de recomandare:** Documente sau scrisori oficiale care recomandă alte servicii sau acțiuni necesare persoanei respective de către entitatea primitoare.
5. **Persoane de contact în caz de urgență:** Date de contact pentru toate părțile responsabile sau asistenții sociali implicați în faza anterioară de asistență.

Transferul datelor necesare procedurilor judiciare

Pentru persoanele implicate în procese juridice sau judiciare, anumite date vor fi distribuite forțelor de ordine, echipelor juridice sau instanțelor:

1. **Declarațiile sau mărturiile martorilor:** Declarații scrise sau înregistrate furnizate de persoană, martori sau părți relevante.
2. **Documentația probelor:** Dovezi fizice sau digitale legate de caz, cum ar fi fotografiile, videoclipuri sau rapoarte criminalistice.
3. **Documente și dosare judiciare: documente juridice depuse în instanță (de exemplu, acuzații, plângeri, verdicte).**

4. **Cazier judiciar și istoric:** Orice implicare prealabilă în cauze juridice, dacă este relevantă pentru procesul judiciar actual.

5. **Informații privind reprezentarea legală:** Detalii despre avocatul sau reprezentanții legali ai persoanei.

6. **Ordine de protecție sau garanții juridice:** Documente care detaliază protecțiile ordonate de instanță (de exemplu, ordine de restricție, programe de protecție a martorilor).

7. **Comunicări juridice confidențiale:** Comunicări distribuite în siguranță între reprezentanții legali și organul judiciar care trebuie să rămână confidențiale.

Alte tipuri de date relevante

În toate etapele, informațiile suplimentare pot fi distribuite pentru a sprijini nevoile individului și pentru a le proteja drepturile, cum ar fi:

1. **Preferințe culturale și lingvistice:** Date despre barierele lingvistice, nevoia de interpret sau considerații culturale specifice.

2. **Educație și competențe:** Informații despre mediul educațional sau setul de competențe ale individului, în special relevante pentru reintegrare și asistență pe termen lung.

3. **Identificarea făptuitorilor:** Date referitoare la suspecți sau persoane legate de infracțiuni, relevante în cazuri de trafic, abuz sau exploatare.

4. **Documente de călătorie și istoric de migrație:** În cazul refugiaților sau al persoanelor strămutate, ar putea fi necesare istoricul călătoriilor, vizele sau evidențele privind statutul de refugiat.

Măsuri de securitate și protecție a datelor

Pentru toate datele distribuite în fazele de mai sus, trebuie menținută respectarea strictă a legilor privind protecția datelor, a protocoalelor de transfer securizate (de exemplu, comunicare criptată) și a standardelor de confidențialitate. Fiecare set de date distribuit ar trebui să fie limitat la ceea ce este necesar pentru scopul declarat, iar accesul ar trebui să fie acordat numai personalului autorizat.

Descrierea modului în care vor fi prelucrate informațiile

Linii directoare privind prelucrarea datelor

Pentru a se asigura că informațiile distribuite în cadrul unui **Acord Multilateral privind Schimbul de Date** sunt gestionate în mod sigur, etic și în conformitate cu legile aplicabile privind protecția datelor, următoarele linii directoare descriu modul în care vor fi prelucrate datele, cine va fi responsabil și mijloacele prin care vor fi prelucrate.

Operatorii de date și procesatorii de date

Fiecare organizație participantă va avea unul dintre cele două roluri cheie în prelucrarea datelor distribuite:

Operatorul de date: Organizația care stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal. Operatorul de date se va asigura că datele sunt colectate, prelucrate și transferate în conformitate cu toate obligațiile legale relevante.

Responsabilitățile operatorilor de date:

1. Stabilesc scopul distribuirii datelor (de exemplu, identificarea victimei, îndrumarea către asistență).
2. Se asigură că datele colectate sunt legale, necesare și relevante pentru faza specifică a implicării.
3. Stabilesc politici și proceduri de distribuire a datelor în conformitate cu legile aplicabile și cu acest acord.
4. Se asigură că persoanele vizate sunt informate cu privire la modul în care datele lor sunt colectate, distribuite și utilizate, inclusiv obținerea consimțământului informat atunci când este necesar.

Procesatorul de date: Organizația sau entitatea care prelucrează date în numele Operatorului de date. Procesatorii de date sunt obligați să urmeze instrucțiunile operatorului de date și nu pot stabili modul în care sunt utilizate datele.

Responsabilitățile procesatorilor de date:

1. Prelucrează datele în siguranță și numai conform instrucțiunilor Operatorului de date.
2. Implementează măsuri tehnice și organizatorice pentru a asigura securitatea datelor (de exemplu, criptare, canale de transmisie securizate).
3. Se asigură că numai personalul autorizat are acces la date și că datele sunt gestionate în mod confidențial.
4. Raportează fără întârziere Operatorului de date orice incidente sau încălcări ale securității datelor.

Mijloace de prelucrare a datelor

Datele distribuite în cadrul acestui acord vor fi prelucrate folosind metode sigure și reglementate pentru a proteja integritatea, confidențialitatea și disponibilitatea informațiilor.

1. Stocarea datelor: Datele vor fi stocate în siguranță folosind baze de date criptate sau soluții de stocare în cloud care respectă standardele relevante de protecție a datelor (de exemplu, ISO/IEC 27001, Regulamentul general al UE privind protecția datelor 2016/679 (GDPR)).

2. Păstrarea datelor: Datele cu caracter personal vor fi păstrate doar atât timp cât este necesar pentru îndeplinirea scopurilor prevăzute în prezentul acord. După ce scopul relevant a fost îndeplinit (de exemplu, odată ce cazul victimei este închis sau procesul judiciar este finalizat), datele vor fi șterse în siguranță sau anonimizate.

Anonimizarea și pseudonimizarea

În cazurile în care identitatea completă a unei persoane nu este necesară pentru anumite proceduri (de exemplu, cercetare sau analiza datelor), datele vor fi anonimizate sau pseudonimizate pentru a proteja identitatea persoanelor.

Consimțământul informat și drepturile persoanelor vizate

1. **Consimțământ informat:** Operatorul de date trebuie să se asigure că persoanele (persoanele vizate) oferă consimțământul informat pentru colectarea și distribuirea datelor lor personale, cu excepția cazului în care se aplică excepții legale (de exemplu, cerințe de raportare obligatorie). Consimțământul trebuie să fie documentat în mod clar și comunicat persoanei într-un mod ușor de înțeles, inclusiv detalii despre cine va accesa datele sale, în ce scop și pentru cât timp.

2. **Drepturile persoanelor vizate:** Persoanele fizice au dreptul la

- a. Acces: Solicită acces la datele lor cu caracter personal distribuite între entități.
- b. Rectificare: Solicită corectări ale datelor inexacte sau incomplete.
- c. Ștergere: Solicită ștergerea datelor lor dacă acestea nu mai sunt necesare pentru scopurile pentru care au fost colectate (cu excepția cazurilor în care obligațiile legale impun păstrarea datelor).
- d. Restricționare: Solicită ca datele lor să fie restricționate de la prelucrarea ulterioară în condiții specifice.
- e. Opoziție: Se opun prelucrării datelor lor în anumite scopuri, cum ar fi marketingul direct sau activități neesențiale.

Raportarea incidentelor și încălcări ale datelor

1. **Notificare privind încălcarea datelor:** În cazul unei încălcări a datelor, Procesatorul de date trebuie să notifice imediat Operatorul de date. Operatorul de date va evalua apoi riscul pentru drepturile și libertățile persoanelor afectate și va notifica autoritățile relevante de protecție a datelor în termen de [48 de ore], dacă este necesar.

2. **Planul de răspuns la incidente:** Toate părțile la acord trebuie să aibă un plan de răspuns la incidente pentru a gestiona încălcarea datelor și alte incidente de securitate. Acest plan ar trebui să includă măsuri de izolare, proceduri de investigare și protocoale de comunicare.

Consecințe juridice în cazul în care acordul nu este respectat

Nerespectarea termenilor acestui **Acord Multilateral privind Schimbul de Date** va avea ca rezultat consecințe juridice și contractuale grave. Aceste consecințe urmăresc să protejeze drepturile persoanelor vizate, să asigure responsabilitatea și să promoveze

conformitatea cu legile privind protecția datelor. Mai jos sunt posibilele consecințe legale în cazul în care acordul nu este respectat:

Încălcarea legilor privind protecția datelor

Nerespectarea acestui acord poate duce la încălcări ale reglementărilor naționale și internaționale privind protecția datelor, cum ar fi **Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR)** sau alte cadre relevante. Consecințele potențiale includ:

1. **Amenzi și sancțiuni:** Autoritățile de reglementare pot impune amenzi și sancțiuni severe organizațiilor care nu respectă legile privind protecția datelor. De exemplu, conform GDPR, amenziile pot ajunge până la 20 de milioane de euro sau 4% din cifra de afaceri anuală globală a organizației, oricare dintre acestea este mai mare.
2. **Răspundere penală:** În cazurile în care încălcarea implică un comportament infracțional (de exemplu, neglijența intenționată, dezvăluirea neautorizată de informații sensibile), persoanele responsabile se pot confrunta cu acuzații penale, care ar putea include închisoare sau alte sancțiuni legale, în funcție de jurisdicție.

Sugestii despre cum poate fi verificat acordul și cum pot fi implementate modificările

Acordul Multilateral privind Schimbul de Date va face obiectul unor verificări periodice și poate fi modificat pentru a se asigura că rămâne relevant, eficient și în conformitate cu cerințele juridice, progresele tehnologice și nevoile operaționale în evoluție. Următoarele prezintă procesul de verificare și procedura de introducere a modificărilor:

Frecvența verificărilor

Acordul va fi verificat periodic pentru a-i evalua eficacitatea și pentru a asigura conformitatea continuă cu legile relevante și cele mai bune practici. Frecvența verificărilor este următoarea:

1. **Verificare anuală:** Acordul va fi verificat cel puțin o dată la 12 luni de către toate entitățile participante.
2. **Verificare bazată pe factori declanșatori:** În plus față de verificarea anuală, acordul va fi verificat atunci când apar factori declanșatori specifici, cum ar fi:
 - a. **Modificări ale cerințelor juridice sau de reglementare:** Dacă intră în vigoare noi legi sau reglementări privind protecția datelor, va fi inițiată o verificare pentru a asigura conformitatea.
 - b. **Schimbări tehnologice:** Dacă apar dezvoltări tehnologice semnificative (de exemplu, noi tehnologii de prelucrare a datelor sau de securitate), o verificare va evalua dacă acordul are nevoie de actualizări pentru a gestiona aceste schimbări.

c. **Schimbări operaționale:** Dacă o nouă instituție se alătură acordului sau dacă apar modificări în rolurile sau responsabilitățile actualilor participanți, se va efectua o verificare pentru a actualiza clauzele relevante.

d. **Incidente sau încălcări de securitate:** În cazul unei încălcări sau al unui incident major privind securitatea datelor, va fi inițiată o verificare imediată pentru a remedia eventualele puncte slabe și pentru a preveni evenimente ulterioare.

Procesul de verificare

Procesul de verificare va implica următorii pași pentru a asigura o abordare colaborativă și transparentă:

1. **Înființarea unui Comitet de Verificare:** Se va înființa un comitet de verificare, format din reprezentanți ai tuturor entităților participante (de exemplu responsabili cu protecția datelor, consilieri juridici, personal de securitate IT). Acest comitet va conduce procesul de verificare.

2. **Colectarea feedback-ului:** Vor fi solicitate informații de la toate instituțiile și organizațiile participante. Fiecare parte va oferi feedback cu privire la eficacitatea actuală a acordului, orice dificultăți cu care se confruntă și aspectele care pot fi îmbunătățite.

3. **Evaluarea riscurilor:** Comitetul de verificare va efectua o evaluare completă a riscurilor pentru a identifica orice risc nou legat de distribuirea datelor (de exemplu, amenințări la securitatea cibernetică, riscuri de conformitate sau riscuri legale).

4. **Auditul de conformitate:** Verificarea poate include un audit al practicilor de distribuire a datelor pentru a asigura conformitatea cu termenii acordului și cu orice legi sau reglementări aplicabile.

5. **Întocmirea raportului:** Comitetul de verificare va întocmi un raport care rezumă constatările, recomandările și modificările propuse.

6. **Aprobarea părților interesate:** Raportul de verificare, inclusiv orice modificări recomandate, vor fi transmise tuturor părților interesate pentru discuție și aprobare. Fiecare entitate participantă trebuie să aprobe modificările propuse în conformitate cu procedurile sale interne de luare a deciziilor.

Rezilierea sau retragerea

Dacă o entitate dorește să se retragă din acord sau să rezilieze participarea:

1. **Aviz de retragere:** O entitate care se retrage trebuie să trimită un preaviz scris de [60 de zile] tuturor celorlalți participanți, specificând motivul retragerii.

2. **Gestionarea datelor la retragere:** La retragere, entitatea trebuie să asigure returnarea, ștergerea sau anonimizarea în siguranță a tuturor datelor distribuite aflate în posesia sa, în conformitate cu prevederile acordului privind păstrarea și securitatea datelor.

3. **Rezilierea Acordului:** Acordul poate fi reziliat numai prin acordul reciproc al tuturor părților. În cazul rezilierii, toate părțile trebuie să asigure eliminarea sau

returnarea în siguranță a datelor distribuite și să respecte orice obligații legale relevante privind protecția datelor.

Controlul versiunilor

Pentru a asigura claritatea, fiecare versiune a acordului și orice modificări ulterioare vor fi numerotate și datate, cu o indicație clară a modificărilor făcute față de versiunea anterioară. Cea mai recentă versiune va fi singurul document valabil și executoriu la un moment dat.

Urmând aceste proceduri de verificare și modificare, acordul va rămâne flexibil și adaptabil la schimbări, asigurându-se totodată că practicile de distribuire a datelor continuă să răspundă nevoilor tuturor părților și să respecte standardele legale.

Model de Acord Multilateral privind Schimbul de Date

1. Introducere

Acest Acord Multilateral privind Schimbul de Date („Acordul”) este încheiat de către și între următoarele instituții și organizații:

Instituția 1 (Denumirea juridică completă, adresa)

Instituția 2 (Denumirea juridică completă, adresa)

Organizația 1 (Denumirea juridică completă, adresa)

Organizația 2 (Denumirea juridică completă, adresa)

Părțile convin să facă schimb de date în conformitate cu termenii enunțați mai jos pentru a îndeplini obiectivele și scopurile declarate, asigurând gestionarea adecvată, securitatea și confidențialitatea datelor.

2. Obiectivele Acordului

Obiectivul principal al acestui Acord este de a stabili un cadru de colaborare între Părți pentru distribuirea sigură, eficientă și legală a datelor. Obiectivele specifice includ:

Îmbunătățirea coordonării și cooperării între instituții și organizații din [sector/domeniu, de exemplu, identificarea victimelor, asistență juridică].

Asigurarea fluxului adecvat de informații între părți pentru a facilita furnizarea eficientă a serviciilor, procesele judiciare și transferul de asistență.

Asigurarea conformității cu legile aplicabile privind protecția datelor și confidențialitatea.

3. Scopul schimbului de date

Datele distribuite în cadrul acestui Acord vor servi următoarelor scopuri:

- i. Identificarea victimelor: pentru a furniza informații exacte și în timp util pentru a sprijini identificarea victimelor și îndrumări adecvate.
- ii. Îndrumări către asistență: Pentru a facilita procesul de îndrumare către entitățile relevante implicate în furnizarea de asistență sau sprijin.
- iii. Transferul asistenței: pentru a permite transferul fără probleme al asistenței între instituții, asigurându-se că nu apar lacune în furnizarea de servicii.
- iv. Proceduri judiciare: pentru a ajuta la colectarea, transferul și verificarea informațiilor necesare pentru proceduri judiciare sau investigații juridice.

4. Instituții și organizații implicate

Următoarele instituții și organizații sunt Părți la prezentul Acord:

Instituția 1: (Descrierea rolului și a tipului de date gestionate)

Instituția 2: (Descrierea rolului și a tipului de date gestionate)

Organizația 1: (Descrierea rolului și a tipului de date gestionate)

Organizația 2: (Descrierea rolului și a tipului de date gestionate)

5. Tipuri de date care trebuie distribuite

Datele relevante care trebuie distribuite între Părți includ, dar nu se limitează la, următoarele:

5.1. Identificarea victimelor

Identificatori personali (de exemplu, nume, data nașterii, naționalitate)

Informații de contact

Fișe medicale sau evaluări psihologice (unde este cazul)

5.2. Îndrumare către asistență

Evaluări ale nevoilor de servicii

Înregistrări de gestionare a cazurilor

Servicii de asistență oferite (de exemplu, locuință, asistență juridică)

5.3. Transferul asistenței

Documente de transfer de caz

Asistență financiară sau materială oferită

Date privind continuitatea serviciului

5.4. Date pentru proceduri judiciare

Rapoarte de caz

Mărturii și declarații ale martorilor

Documentația probelor

6. Responsabilități de prelucrare a datelor

Fiecare Parte la acest Acord este de acord să prelucreze datele în conformitate cu următoarele linii directoare:

i. Operator de date: Entitatea responsabilă cu stabilirea scopului și mijloacelor de prelucrare a datelor distribuite.

ii. Procesator de date: Entitatea responsabilă cu prelucrarea datelor în numele Operatorului de date.

Datele trebuie gestionate în siguranță utilizând [sisteme de comunicații securizate, criptare etc.] și accesul limitat numai la personalul autorizat.

Fiecare Parte trebuie să se asigure că toate datele distribuite sunt exacte, actualizate și necesare pentru scopurile declarate.

7. Consecințele juridice ale nerespectării

Nerespectarea termenilor acestui Acord poate avea ca rezultat:

i. Rezilierea acestui Acord pentru Partea în culpă.

ii. Acțiune în justiție în temeiul legilor naționale sau internaționale aplicabile privind protecția datelor.

iii. Despăgubiri pentru daune sau pierderi suferite ca urmare a încălcării datelor sau a distribuirii ilegale a datelor.

8. Verificare și modificări

Acest Acord va fi verificat [anual, bienal etc.] pentru a asigura relevanța sa continuă și conformitatea cu legile aplicabile. Orice modificări trebuie propuse în scris și aprobate de toate Părțile.

Procesul de verificare: Reprezentanții desemnați ai fiecărei Părți se vor întâlni [frecvența] pentru a evalua Acordul.

Procedura de modificare: Orice Parte poate propune modificări. Asemenea modificări trebuie să fie documentate și semnate de către reprezentanții autorizați ai tuturor Părților înainte de a intra în vigoare.

9. Semnăturile Părților

Semnând mai jos, Părțile sunt de acord cu termenii și condițiile acestui Acord Multilateral privind Schimbul de Date.

Instituția 1

Semnătura autorizată: _____ Data: _____

Instituția 2

Semnătura autorizată: _____ Data: _____

Organizația 1

Semnătura autorizată: _____ Data: _____

Organizația 2

Semnătura autorizată: _____ Data: _____